ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 280 (8187)
НОЯБРИИН 30
ПЯТНИЦА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Гэр байра, культурно-ажаһуудалай барилга олоор хэхэ

Социалистическэ экономи-[ки]н хүсэтэ ехэ хүгжэлтын [үн]дэһэн дээрэ ажалшан түмэ-[ний]э ажабайдалые һайжаруул-[ха], материальна ба культурна [эр]илтыень бүри һайнаар хан-[га]даг болохо арга боломжо [м]анайда бии болонхой. Совет-[ск]э хүнүүд олзо доходойнгоо [ех]э болоод байхада һайнаар [х]убсалха, һайнаар эдеэлхэ, гэ-[рт]эй гоё гоё хэрэгсэлнүүдыс [х]удалдажа абаха, таарамжа-[т]ай зохид гэр байрануудта [ажа]һууха, кино, театр хараха, [ст]адион болон катогууд дээрэ [сэ]бэр агаарта сэнгэхэ хүсэлэн-[тэ]й байдаг.

Коммунистическэ парти, Со-[в]етскэ правительство болбол [а]жалшадай материальна ба [к]ультурна эрилтые дүүрэнээр [ха]нгаха хэрэгые өөрынгөө тон [т]үрүүшын, эгээн нангин уялга [гэ]жэ тоолодог байна. Энэ та-[л]аар манай орон дотор нилээд [ех]э юумэ хэгдэжэ байна. Һүү-[лэй] жэлнүүдтэ городууд ба [сел]ьхонуудта гүрэнэй мүнгэн зөө-[ри]эр гэр байранууд, культурно-[а]жаһуудалай барилганууд ни-[л]ээд олоор бодхоогдоо. Илан-[г]аяа хүдөө нютагуудта, колхо-[з]уудта барилга ехээр хэгдэжэ [б]айна. Энэ жэлэй 10 һара соо [м]анай республикын колхозууд-[т]а 1464 байрын гэрнүүд, 10 [к]луб, 33 культбаза ба улаан [б]улангууд, үхибүүдэй 38 сад ба [я]слинууд, амаралтын 6 гэр, [ни]итын 47 бани баригдаһан, [..]7 колхозууд электрын галтай [б]олоһон байна.

Гэхэтэй хамта, бидэнэр ха-[р]аа ажалшадай материальна [б]а культурна эрилтэнүүдэй [ж]элһээ жэлдэ, һараһаа һарада [б]үри ехэ боложо байһыень [х]артаха ёһогүйбди. Республи-[к]а дотор барилгын ехэ хүдэл-[м]эри хэгдэжэ байбашье, арад [з]оной эрилтые энэ хүдэлмэ-[р]иин хэмжээн ханганагүй. Олон нютагуудаар гостиница, [б]ани, столово, парикмахерска, [к]луб, библиотекэ, культбаза [г]эхэ мэтын культурно-ажаһуу-[д]алай эмхи зургаанууд үшөөл [д]утана, мүнөө бии байһан [к]ультурна эмхи зургаануудые [з]үбөөр хэрэглэжэ шададаггүй, [т]эдээндэ хайша хэрэгээр хан-[г]адаг ушарнууд заримдаа [х]эгдэнэ.

Арад зоной ажабайдалые [ул]ам саашадань һайжаруулхын [т]улада, тэдэнэй материальна [б]а культурна эрилтэнүүдые бү-[р]и һайнаар хангахын тулада, [т]эдэниие политическээр бүри [һ]айнаар хүмүүжүүлхын тула-[д]а мүнөө байгаа культурна [э]мхи зургаануудай хүдэлмэ-[р]иин идейнэ хэмжээе дээшэ-[л]үүлхынгээ хажуугаар, ажал-[ш]адай ажаһуудалай эрилтэ [х]ангадаг эмхи зургаануудые— [б]ани, прачечна, парикмахер-[с]ка, гостиница, хамтын байра [г]эхэ мэтые, мүн культурна [э]рилтыень хангадаг эмхи зур-[г]аануудые — клуб, һургуули, [э]мнэлгын газарнууд, культба-за, библиотекэ, улаан булангуудые олоорнь бариха, ажалыень һайжаруулха шухала байна. Һая боложо үнгэрһэн БМАССР-эй Верховно Соведэй III сесси гэр байрануудай, культурно-ажаһуудалай эмхи зургаануудай барилга тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, энэ хэрэгые һайжаруулха тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байха юм.

Улан-Удэ город болбол манай республикын захиргаанай ба промышленна томо центр ха юм. Тиимэһээ Улан-Удэдэ промышленна, гэр байрын барилгын ехээр хэгдэхэ байһаниинь мэдээжэ. Мүн эндэмнай Үдэ мүрэн дээгүүр түмэр бетонно хүүргэ, трамвай, водопровод, элдэб канализаци хэгдэхэ юм. Эдэ бүхы ехэ барилгануудые хэхэдээ барилгын хүдэлмэриие урид мэтэ эмхигүй һаланаар ябуулхаяа болихо хэрэгтэй. Арба хорин жэжэ божо барилга дээгүүр машина, зэмсэгээ, мүнгэ алтаяа, хүн зоноо тараажархёод, мүртэйгөөр юушье хэхэ аргагүй болошоод байдаг —иимэ бүтээмжэгүй ажалаа болюулха, барилгые индустриальна методээр хэхэ, хүсэ шадалаа, зөөри зөөшэеэ нэгэ, шиидхэхы газарта суглуулан эршэдхээд, эрид шанга эршэтэй хүдэлмэри ябуулдаг болохо шухала.

Хүдөө нютагуудта абажа хараха болоо һаа, колхозуудай правленинүүд, МТС ба совхозуудай дирекци, партийна ба профсоюзна организацинууд колхозниггуудай, хүдэлмэришэдэй ба механизаторнуудай тус тустаа, хубидаа гэр байра бариха хэрэгтэнь—барилгын материалнуудые бэлэдхэхэ ба зөөхэдэнь, гэр байрын проектнэ документацитай болоходонь, гэр байрануудаа барихадань— али болохоор туһалха уялгатай байна. Мүн хубидаа гэрнүүдые барихада воскреснигүүд, бэе бэедээ туһалалсалга гэхэ мэтын арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала.

Мүнөө, үбэлэй үе ерэжэ, саһан ехээр ороод, шаргын харгы гараад байхада ой соо барилгын модо ехээр бэлэдхэжэ, булахаадажа газаагаа оруулбал, хабар, зундаа барилгын хүдэлмэри али зэргын үргэн далайсатайгаар ябаха гээшэб! Энэ зохид сагые—шаргын харгые алдахагүйл гэжэ оролдохо байнабди.

Партийна, советскэ, профсоюзна ба комсомольско организацинууд барилгын хүдэлмэриие хиналта ба хүтэлбэри дороо абажа, энэ ажал хэрэгтэ шиидхэхы хубилалта хэхэ, коммунизм байгуулагша хүнэй эрилтые хангамаар гоё, бүхэ, зохид гэр байра, культурно-ажаһуудалай барилга олоорнь бодхоохо ябадал хангаха уялгатай бшуу.

ТЕЛЕГРАММА

Албаниин Арадай Республикын Арадай Суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Хаджи ЛЕШИДЭ

[Ал]баниин Арадай Республикын Министрнүүдэй [С]оведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Мехмет ШЕХУДЭ

Албаниин Ажалай партиин [Ц]ентральна Комитедэй Нэгэдэхи Секретарь нүхэр Энвер ХОДЖАДА

ТИРАНА

Албаниие фашистска булимтарагшадһаа сүлөөлһөөр 12 жэлэй ойн [б]әйлэнтэй дашарамдуулан, хүндэтэ нүхэд Таанадта, мүн таанадаар [ха]жуулан ахадүү албан арадта үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргөөд, [э]хэ илалта, амжалта туйлахыетнай хүсэнэбди.

Засаг түрые гартаа абаһан албан арад социалистическэ хүгжэл-[и]замаар хэлбэришэгүй дабшажа, ажабайдалаа бүхы талаарнь улам [һайж]аруулхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, бүрин түгэс [аюу]лтэ хангахын түлөө тэмсэнэ. Советскэ Союзай арадууд албан [ара]дай баатар габьяата хэрэгүүдые тон анхаралтайгаар һонирхон хара-[жа] байхатаяа хамта, арадай засаг түрын мандажа байгаа жэлнүүдтэ [Алба]ниин Ажалай партиин хүтэлбэреэр амжалтануудые туйлаһан[д]а ехэтэ баясана.

Социализм байгуулха хэрэгтээ, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө, Советскэ Союз Албани хоёрой хоорондын хани ба-[рил]ае бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдээ амжалта туйладаг байхыетнай [таа]надта, мүн Албаниин ахадүү арад түмэндэ хүсэнэбди.

[СССР-эй] Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **К. ВОРОШИЛОВ**.
СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Н. БУЛГАНИН**.
КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи Секретарь **Н. ХРУЩЕВ**

Москва, Кремль,
1956 оной ноябриин 28.

Н. С. Хрущевтой Румыниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Киву Стойка уулзаба

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, Румыниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Киву Стойкотой ноябриин 28-да уулзаба. Советскэ Союзай, Румыниин Арадай Республикын шухалада тоолодог советско-румынска харилсаае саашадань улам бэхижүүлэн хүгжөөхэ тухай асуудал халуун хани ёһоной оршон байдалда хэлсэгдээ.

Румыниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Бырлэдяну Александру, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Н. С. Патоличев болон СССР-һээ РНР-тэ байдаг посол А. А. Епишев хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаба.

РСФСР-тэ гахайн мяхан 2 дахин ехээр абтадаг болоо

Российска Федерациин колхозууд ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ гахайн мяха 2 дахинһаа ехээр абадаг болоо. Тэжээлэй базын нилээд һайжарһанай, кукуруза, хартаабхын, мүн тэжээлэй бусадшье культурануудай ехээр таригдадаг болоһоной ашаар лэ иимэ амжалта туйлагдаа, —гэжэ РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствынхид ТАСС-эй корреспондентдэ мэдээсээ. Эхэ гахайе нэгэ дахин түрүүлээд, удаань шахадаг түрүү арга ехээр хэрэглэгдэнэ.

Российска Федерациин колхозууд ажахын шэнэ жэлдэ 3 миллионһоо үсөөн бэшэ эхэ гахай түрүүлхэ аргатай юм. Тиихэдээ энэ жэлэйхидэ орходоо 10—12 миллион поршоонхо олоор абаха байна.

Мүнөө Федерациин колхозуудта 2,5 миллион шахуу тахай шахагдажа байна. Хүдөө ажахын олохон артельнүүдтэ гахайнууд түргөөр шахагдана. Хуурай концентрадууд, буйлуулагдаһан гурил талха, корнеплодууд, хартаабха, кукурузын силос гахайнуудта элбэгээр үгтэнэ.

Гахайда эдюулхэ зүйлнүүдээр хомор ажахынууд үсөөхэн гахайнуудые шэлэжэ, һайнаар шахана. Эдэ гахайнуудай 2—3 һарын турша соо шахагдаһанай һүүлээр удаадахи бүлэгынь шахагдана. Иигэжэ бүлэг бүлэгөөрнь шахадаг арга Свердловско, Рязанска, мүн бусадшье областьнуудта ехээр хэрэглэгдэнэ.

(ТАСС).

Партиин обкомой III Пленумэй тогтоолдо, малшадай зүблөөнэй Хандалгада үнэн шударгы ажалаараа харюусая

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 2000 ЛИТР ҺҮ ҺААХАБ

Һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ колхозоймнай правлени, партийна организаци малажалаа саашадань хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тушаа ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Мүнөө фермымнай үнеэд типовой янзаар бариһан уужам һаруул, дулаан байра соо байрлана. Үбһэ тэжээлнай тусхай кухни соо амталан буйлуулагдажа, малда үгтэдэг болоо. Гадна, һаалишадай байра байдал нилээд һайжараа. Шэнэ культбаза баригданхай. Тэндэ һаалишад сүлөөтэй сагтаа радио шагнана, шэнэ газетэ, журналнуудые абажа уншана.

Үдэр саг үнгэрхэ тудам байра байдалайнгаа һайжаржа, ажал хүдэлмэриингөө хүнгэн боложо байхада маанадайшье хүсэл оролдолго улам ехэ боложо байна. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ манай фермынхид үнеэн бүриһөө 1605 литр һү һаагаа. Тиигэжэ 1955 онойхидо орходоо һү һаалгаяа хоёр дахин шахуу ехэ болгобобди. Энэ үе соо би даажа байһан үнеэн бүриһөө 1713 литр һү һаагааб.

Ажахын шэнэ жэл соо бүри ехэ амжалта туйлахаар шиидэнхэйб. Даажа байһан үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха гэһэн уялга абаад, тэрэнээ ажал хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байнаб.

Абаһан энэ уялгаяа дүүргэхэ арга боломжо манай фермэдэ яһала бии. Хүсэд бэлэдхэлтэйгээр үбэлжэлгые угтаабди. Малаймнай байра дулаалагдажа, заһагдаа. Үбһэ тэжээл нёдондо жэлэйхидэ орходоо нилээд ехээр бэлдэгдээ. Үнеэн бүридөө 4—5 тонно силос даража абанхайбди.

Мүнөө үнеэднай уянда байлгагдажа харууһалагдана. Үбһэ тэжээл, мүн шэмэтэ тэжээл тусхай нормын ёһоор үнеэдтэ үгтэнэ. Үдэртөө нэгэ дахин турнепс шанажа эдюулнэбди. Тиигэжэ түрүүшын үдэрһөө эхилэн үнеэдээ үбһэ тэжээлэйнь гуримда дадхаажа, һү ехэтэй болгохын түлөө тэмсэнэбди.

Тиихэдэ фермэ дээрэмнай ажалай гурим тогтоогдоо. Тэрэ гуримаар ажаллажа байнабди. Үнеэднай гуримшаһан нэгэ саг соо һаагдана, эдеэлүүлэгдэнэ. Үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлээд, нэгэ хаба соо һаагаад байхадамнай һүн ехээр гарадаг. Октябрь һара соо нёдондоной энэ үедэ орходоо хоёр дахин шахуу ехэ һү һаагааб. Мүн ноябрь һарын түрүүшын 10 хоногто һү һааха түсэб дүүргэгдээ. Иигэжэ партиин обкомой III Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлэлсэхын түлөө бүхы хүсэеэ гаргажа байнаб.

Үнеэдые шадамар бэрхээр һаажа һураха хэрэгтэй. Би һаахынгаа урда тээ үнеэдэйнгээ дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаагаад, сэбэрхэн полотенцеэр һайса аршадагби. Мүн һаажа байхадаа дэлэнгыень хэдэ дахин эльбэжэ, нидхэржэ, массаж хэдэг байнаб. Тиихэдэ үнеэн һүеэ һайнаар табидаг.

Минии даажа байһан үнеэд һубайрдаггүй. Үнеэдэй ороое алдангүйгөөр бухада табиха хэрэгтэй юм. Мүн бухада оруулһанайнгаа һүүлээр үнеэдэй хээлитэй болоһон, үгыень хаража, адаглажа байха шухала. Хэрбээ түрүүшынгээ ороондо үрэжүүлэгдээгүй байшоо һаань, хоёрдохи болзортонь бухада дахин табиха хэрэгтэй.

Гадна, һаалишадай гол зорилго юуб гэхэдэ, һайн тугалнуудые абахын түлөө тэмсэхэ шухала. Нарай тугалнуудые илангаяа һайнаар харууһалжа байгаад, зүбөөр түлжүүлхэ хэрэгтэй. Нёдондо минии даажа байһан үнеэдэй нэгэнииншье һубайраагүй, тугалнууд бүрин бүтэн түлжүүлэгдээ.

А. Кожемякина, Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой һаалишан.

Нёдондонойхиһоо 2—3 дахин ехэ һүн һаагдана

Прибайкальска аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн һаяхан боложо үнгэрбэ. Зүблөөн дээрэ ажахын жэлэй дүнгүүд тухай элидхэл аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Хорун хэһэн байна.

Элидхэлшэ, мүн зүблөөн дээрэ үгэ хэлэгшэд малажалые хүгжөөхэ асуудалда ехэхэн анхаралаа хандуулаа. Энэнь тон зүйтэй. Прибайкальска аймаг город шадарай аймаг болоно. Тиимэһээ һү, мяха бүри ехээр абадаг болохо гээшэ аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй шухала зорилго болоно. Энээн тушаа ажахын үнгэрһэн жэлдэ зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ. Һү һаалга урдахи жэлтэй жэшэбэл 1223 центнерээр дээшэлээ. Эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 72,5 центнер һүн һаагдаба.

Теэд энэ туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарха ёһон байхагүй. Юуб гэхэдэ, аймагай олохон колхозууд арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэнэгүй.

—Нёдондоной дутуу дундануудаа мүнөө жэлэй үбэлжэлгын үедэ дабтажа болохогүй, харин үбэлэй сагта малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ арга боломжонууд манай аймагай колхозуудаар хүсэд бии,—гэжэ «Заветы Ильича» колхозой һаалишан Налетова хэлэбэ.

Нээрээшье, аймагай колхозуудай адуу мал мүнөө жэл бүдүүн, шэмэтэ ба концентрированнэ тэжээлээр һайса хангагданхай. Колхоз бүхэндэ һаамхай үнеэн бүридэ 5—10 тонно силос дараганхай.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Попковагай хэлэһэнэй ёһоор бии байһан тэжээлээ зүбөөр хэрэглэжэ, малай харууһалга, эдеэлүүлгые һайнаар эмхидхэжэ шадабал, Прибайкалиин колхозууд үбэлэй үедэ һү һаалгаяа нёдондонойхитой сасуулбал 2—2,5 дээшэлүүлжэ шадаха байна. Энээниие ажахын шэнэ жэлэй түрүүшын һара, мүн ноябриин 20 хоногой дүнгүүд элитээр харуулна.

Хрущевой, Маленковой нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» колхозуудаар октябрь—ноябрь һарануудта нёдондонойхиһоо 2—3 дахин ехэ һүн һаагдажа байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад малажалай түрүүшүүлэй республиканска зүблөөнэй Хандалгые хүндэтэйгөөр хүлеэн абажа дэмжэбэ. Энэ Хандалгада харюу болгон ажахын шэнэ жэлэй туршада һаамхай үнеэн бүриһөө 1850 литр һү һаажа, эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 105 центнер һү абаха уялга баталаа. Тиихэдэ, үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааха гэжэ шиидэбэ.

Хүдөө ажахые саашадань улам хүгжөөхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсохыень Читын областиин Читинскэ районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые, мүн манай республикын Тарбагатайн аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые уриба.

Д. Цыбикжапов, манай корреспондент.

НОМ ТАРААХА ҺАРА

БМАССР-эй Культурын министерствын, Уранзохёолшодой союзай правлениин, Бурмонкоопсоюзай, Хэлхеэ холбооной управлениин шиидхэбэреэр мүнөө республика доторнай уранзохёолой номуудые тарааха һара үнгэрэгдэжэ байна. Ном тарааха һара декабриин 20 хүрэтэр үргэлжэлхэ юм.

Советскэ уранзохёолой литература—арад зониие коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хүсэтэ зэмсэг мүн. Хамагые илагша марксизм-ленинизмын мүнхэ һургаалай номуудаар дамжуулагдан арад түмэнэй дунда дэлгэрдэгынь элитэ. Советскэ Союз дотор олон тоото номууд жэл бүри хэблэгдэн гарана. Тэдэниие хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигентнэр һонирхон уншадаг. Тэдэнэр библиотекэнүүдһээ, номой магазинуудһаа хэрэгтэй номуудаа абажа уншаха бүхы арга боломжотой. Олон хүнүүд өөһэдын библиотекэтэй болонхой.

Уран хурса, удха түгэс номуудые ажалшадай дунда олоор тарааха гээшэ гүрэн түрын удхашанартай хэрэг болоно. Гэбэшье, ном наймаалдаг олохон эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ горьтой дутагдалнууд бии байһаар.

Ном тарааха һарын үедэ советскэ уранзохёолшодой номуудые илангаяа олоор худалдаха зорилго табигдана. Номой магазинуудһаа, киоскнуудһаа гадна, мүн номой базаар нээхэ, ном зөөжэ наймаалха, нүүдэл наймаа эмхидхэхэ шухала. Совхозууд, колхозууд, МТС-үүд, клубуудта, Культурын байшангууд, библиотекэнүүд, һургуулинууд, барилгын газарнууд, предприятинуудта ном наймаалха хэрэгтэй.

Ном тарааха һарые эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада Культурын министерствын, Уранзохёолшодой союзай, «Книготоргын», хэблэлэй, Бурмонкоопсоюзай, «Союзпечатиин», профсоюзай болон комсомольско организацинуудай түлөөлэгшэдэй хабаадаһан тусхай комиссинууд тогтоогдонхой.

Бурят-Монголой номой хэблэл ном тарааха һарада зорюулжа, нютагай авторнуудай олохон зохёолнуудые хэблэн гаргаба. Жэшээнь, А. Тороевой үльгэрнүүд, А. Шадаевай найруулан суглуулһан үльгэрнүүд ород хэлэн дээрэ оршуулагдан гаргагдаа. Бурят-Монголой уранзохёолшодой найруулганууд, Ж. Тумуновай «Алтан бороо» гэжэ роман, Д. Жалсараевай «Жэргэмэл» гэжэ зохёол, мүн ондоошье номууд наймаанда гараба.

Бүхы аймпотребсоюзууд ном тарааха хэрэгтэ хүдэлмэрилэгшэдөө эдэбхитэйгээр хабаадуулха ёһотой гэжэ Бурмонкоопсоюзай правлени һаяхан шиидхэбэри гаргаа. Ном тараалгада һайнаар хабаадаһан аймпотребсоюз, сельпо, магазин мүн лэ шанда хүртэхэ юм. Ном наймаалха түсэбынь аймпотребсоюзуудта эльгээгдэнхэй. Олон шэнэ киоскнууд, зарим аймагуудта номой тусхай магазин нээгдэхэ байна.

Бурят-Монголой «Книготорг» энэ талаар горьтой бэлэдхэл хэжэ байнхай. Аймагуудай центрнүүдтэ ноябриин 20-до номой базаар нээгдээ.

Культурын эмхи зургаануудта, улаан булангууд, библиотекэнүүдтэ номой удхашанар, аша туһа тухай лекци, элидхэл, номой выставкэ, уншагшадай конференци эмхидхэгдэхэ зэргэтэй.

Ном тараалгын һарые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ партийна, советскэ органууд, үргэн олон ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаха бэзэ гэжэ найдагдана.

А. Прохоров, БМАССР-эй Культурын министерствын хэблэлэй, полиграфпромышленностиин таһагые даагша.

Зургаадахи табанжэлэй шэнэ техникэ

Харьков. Орджоникидзын нэрэмжэтэ тракторна завод оршон байгаа 25 жэлэй турша соо 600 мянган машинануудые бүтээн гаргаа.

ХТЗ гэһэн маркатай тракторнууд манай оронһоо гадна, Вьетнам, Сири, Ливан, Греци, Индонези, Норвеги, Хитад, Югослави—хамтадаа 20 орондо эльгээгдэнэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Москва. Электричествын дабадаггүй, шэл шулуулиг саарһа бүтээн гаргаха шэнэ цех Москвагай «Изолит» гэжэ заводто нээгдэбэ.

Тус цех мүнөө үеын автоматическа түхсэрэлгэнүүдээр хангагданхай.

Шэл шулуулиг саарһан электрическэ ток табидаггүй юм. Тиимэһээ олдохонь шухаг, үнэтэй бодото шэл шулуунай тээлгэдэ иимэ саарһан мүнөө хэрэглэгдэдэг болоо. Тус саарһан бодото шэл шулуунһаа 8—10 дахин үнэгүй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электричествын дабадаггүй саарһа гаргадаг машина.

ТАСС-эй фотохронико.

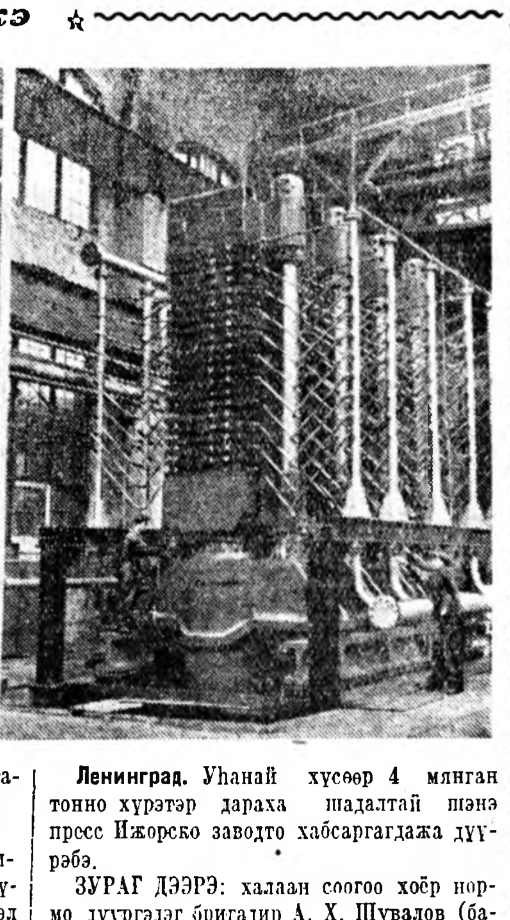

Ленинград. Уһанай хүсөөр 4 мянган тонно хүрэтэр дараха шадалтай шэнэ пресс Ижорско заводто хабсаргагдажа дүүрэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: халаан соогоо хоёр нормо дүүргэдэг бригадир А. Х. Шувалов (баруун гарһаа), слесарь А. И. Смирнов шэнэ пресс тааруулжа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

БМАССР-эй Верховно Соведэй III сесси

ГЭР БАЙРА, КУЛЬТУРНА БАРИЛГА ОЛООР ХЭЖЭ, УЛАД ЗОНОЙНГОО ЭРИЛТЫЕ ХАНГАХА

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо депутат Н. И. БОРИСОВАЙ элидхэлһээ

Партиин XX съездын тогтоолые бэелүүлэн, промышленность, хүдөө ажахые эрид түргэн хүгжөөжэ байһан ушар хадаа арад зоной материальна болон культурна хэмжээе бүри түргэн дээшэлүүлхэ арга боломжо бии болгоо гэжэ нүхэр Н. И. Борисов элидхэлээ эхилнэ. Саашадань хүн зоной ажабайдалые һайжаруулха тушаа Советскэ правительствын, Коммунистическэ партиин гаргажа байһан анхарал оролдолго тушаа тобшохоноор тогтоод, партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй 10 һара соо республика дотор гэр байра, культурна барилгын ямараар хэгдэжэ байһан тухай хэлэбэ.

— 1956 ондо гэр байрын барилгада 71 миллион түхэриг һомологдожо, 69 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада оруулагдаха байгаа. Энээнһээ гадуур колхозуудта 1402 гэр бариха, 42 клуб, 136 культбаза, улаан булангууд, 7 библиотекэ ба бусад культурна ажаһуудалай байшангууд баригдаха байһан юм.

Гэр байра бариха 1956 оной түсэбые колхозууд лэ үлүүлэн дүүргээ. Колхозууд 1464 гэр барижа дүүргээд, 611-е шэнээр барижа байна. Колхознигуудай шэнэ гэрнүүдые барижа ороходо хэрэгтэ Байкало-Кударын, Бичурын, Сэлэнгын, Түнхэнэй, Закаменай аймагуудта анхарал ехээр табигдана. Эдэ аймагуудта түсэбһөө гадуур олон гэр баригдаа. Тиихэдэ гүрэнэй барилгын предприятинуудай, томо томо предприятинуудай һулаар, муугаар ажаллаһан дээрэһээ гүрэнэй үгэһэн мүнгэ зөөри хүсэдөөр ашаглагдаагүй үлэжэ байна. Үнгэрһэн 10 һара соо шэнэ барилгада һомологдоһон мүнгэнэй 80,5 процент ашаглагдаа. Ноябриин 1-дэ 69 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр ашаглалгада оруулха байһан аад, оройдоо 38,3 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд бэлэн болоо.

Медицинскэ эмхи зургаануудай гэр байшан бариха түсэб 62,7 процент, һургуулиин байшангуудые бариха түсэб 69,4 процент, коммунальна ажахын барилгын түсэб — 76 процент дүүргэгдэә. Гэр байрануудые, больница болон элүүрые сахиха бусад зургаануудай гэрнүүдые удаанаар барижа байһан Зэдын болон «Забайкаллес» комбинадуудай, ПВЗ-гэй хүтэлбэрилэгшэд шангаар шүүмжэлэгдээ.

Республикын МТС-үүдтэ гэр байра барилгада һомологдоһон 4 миллион түхэригһөө 2,7 миллион түхэриг гаргашалагдажа, 8 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмайн орондо миил 2,5 мянган метр талмайтай гэр ашаглалгада ороод байна. МТС-үүдтэ гэр байра бариха даалгабаритай «Бурмонголстрой» трестын муугаар хүдэлхын хажуугаар, Сэлэнгын, Кабанскын, Чесанын МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө хүдэлмэришэдые һайн гэртэй болгохо тушаа оролдолго гаргаагүй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Энэ жэлдэ һургуулиин 12 шэнэ байшан баригдажа дүүргэгдэхэ байһан аад, миил 3 һургуули ашаглалгада үгтөөд байна. Кяхтада, Курумканда, Оронгодо һургуулинууд удаанаар баригдана. Ажалшадай депутадуудай Кяхтын, Курумканай, Иволгын, Бичурын аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд һургуулиин барилгануудые тон хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Һургуулинуудые барилгада һомологдоһон мүнгэн хүсэд хэрэглэгдэнэгүй, һургуулиин барилга ехээр ушжагайруулагдана.

Саашадань элидхэлшэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай гэр байра барилгын ябаса тухай тогтон хэлэбэ. Олон колхозууд һайн клуб, культбазагүй байһаар. Тарбагатайн аймагай 15 колхозуудһаа миил хоёр колхоздонь һайн клуб бии. Мүн Кяхтын, Заиграйн, Яруунын ба бусад аймагуудай колхозууд муудаһан, хуушан клубуудтай. Мүн хүдөөдэ болон хото городуудта клубуудые, кинотеатрнуудые олоор барюулха хүдэлмэриие Культурын министерство һулаар хүтэлбэрилнэ.

Улан-Удэ, Бабушкин городуудай хүн зониие уһаар хангаха асуудалда тогтоод, Городок, Галуута Нуурай коммунальна ажахын предприятинуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые тэмдэглээд, городууд болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудай хүн зониие уһаар, электроэнергеэр хангалгые һайжаруулха зорилгонуудта элидхэлшэ тогтожо хэлээ.

«Культурно-ажаһуудалай барилганууд, колхозуудай болон МТС-үүдэй центрнүүдые болбосон түхэлтэй болгохо тухай» партиин областной комитет, республикын Министрнүүдэй Соведэй энэ оной май һарада абаһан тогтоолой хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһаниие харуулһан тоо баримтануудые дурдаад, илангаяа клубуудые, культбазануудые, банинуудые барилгын хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһан тухай элидхэлшэ тогтон хэлээ. 42 клубай орондо арбаниинь, 136 культбаза, улаан булангуудай орондо гушан гурбаниинь, 122 баниин орондо 47-ниинь баригдаа. Нэгэшье нарайлалгын гэр баригдаагүй. Яруунын, Хоринн, Мухаршэбэрэй аймагуудта гэр байра үсөөнөөр баригдана. Гэрнүүдые бариха түсэб тэндэ холо дүүргэгдээгүй.

Ажалшадай депутадуудай аймагай, сомоной Соведүүдэй олохон гүйсэдкомууд хүдөөдэ клубуудые, культбазануудые бариха тушаа ёһотой анхарал табинагүй. Тиимэһээ залуушуул сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргагүйдэнэ. Хүүгэдэй ясли болон садуудай үсөөн дээрэһээ олон эхэнэрнүүд ниитын ажалда хабаадаха аргагүй болоно. Барилгын саг үргэлжын бригадануудай олон колхозуудта үгы байһан, мүн үбэлэй сагта модоной ехээр бэлэдхэгдээгүй дээрэһээ колхозуудта барилгын хүдэлмэри удаарна. Тиимэһээ үбэлэй сагта модо ехээр бэлдэжэ, бариха газартань зөөхэ хэрэгтэй. Мүн колхозуудые хадааһа, шэл, скоб, будаг гэхэ мэтэ барилтын зүйлнүүдээр хангаха тушаа худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд оролдолго ехээр гаргаха зэргэтэй .гээд, барилга һайнаар ябуулжа байһан Кударын аймагай колхозуудай барилгын дүршэл тухай тогтон хэлэбэ.

Кударынхид һахадаа гэр байра, малай байра олоор баринаб гэхэдэ, тэдэнэр барилгын хүдэлмэри түхэреэн жэл соо ябуулна. Саг үргэлжын барилтын бригада колхоз бүхэндэ байгуулагданхай. Тэдэнэр үбэлэй сагта модо, шулуу ехээр бэлэдхэнэ. Энэ жэлэй эхиндэ Кударын аймагта хамта дээрээ 486 хүнтэй барилгын саг үргэлжын 11 бригада эмхидхэгдээ һэн. Барилтын бригадын хүдэлмэрилэгшэдые дарханай, штукатурын, шулуушанай мэргэжэлдэ һургаһан байна. Тэдэ бригадынхид 10 һара соо хүдэлжэ, 4892 толгой малай байха 21 байра, олон гэрнүүдые баряа. Жэлэй дүүрэтэр малай 8 байра барижа дүүргэхэ. Мүн тэдэнэр культурно-ажаһуудалай барилтануудые бариха түсэбөө дүүргэхэнь.

1957 ондо кударынхид 9 мянган малай байха 36 байра бариха уялга абаад, мүнөө шулуу, гэр байрануудай рама, можынь бэлэдхэжэ эхилэнхэй. Барилгын хүдэлмэридэ 250 хүниие үбэлэй үедэ һургаха уялга кударынхид абаа.

Саашадань нүхэр Борисов барилгын предприятинуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые тэмдэглээд, машина, түхеэрэлгэнүүдые хүсэдөөр хэрэглэжэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулжа, гэр байрануудые түргэн барижа, хүн зонойнгоо эрилтэнүүдые түргэнөөр хангаха зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар барилгын предприятинуудай, нютагай Соведүүдэй хэхэ ээлжээтэ зорилгонууд тухай хэлээд, элидхэлээ дүүргээ.

* * *

Нүхэр Н. И. Борисовай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэн болоо. Депутат **Р. С. Бубеев** (һунгуулиин Сувын округ) түрүүлэн үгэ абажа, Баргажанай аймагай колхозуудай 1956 ондо гэр байрануудые болон культурно-ажаһуудалай байшангуудые бариһан тухай хэлээд, Баргажан, Улан, Баян Гол тосхонуудта дунда һургуулинуудай байшан барихын тула мүнгэ һомолхыень гуйба. Баян Гол, Гусиха тосхонуудта 1957 ондо больницануудые бариха, аптекэ нээхэ тухай һанамжа оруулба.

—Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, «Красный пахарь» колхоздо хүдэлдэг манай дүрбэдэхи тракторна бригадынхид 1956 ондо эллүүрилһэн 1133 гектар газарайнгаа гектар бүхэнһөө 15 центнер таряа (тэрэ тоодо 501 гектар шэниисын талмайһаа 21,7 центнер шэниисэ) хуряагаа,—гэжэ депутат **Г. И. Сороковиков** (һунгуулиин Цагаан Нуурай округ) хэлэбэ. Зарим һайн газарай гектарһаань 27—31 центнер хүрэтэр шэниисэ абтаа. Манай бригада жэл соо 11210 килограмм горючи, түрхихэ зүйлнүүдые алмаһан байна. Заһабарида гаргашалагдаха 5 мянган түхэриг мүнгэн алмагдаа. Тракторна хүдэлмэриин өөрынь үнэ гектар бүриин 83 мүнгөөр химдараа. Манай округой хамаата нютагуудта һүүлэй үедэ колхозно 5 клуб, 6 библиотекэ, 2 больница, 2 амбулатори, 2 дунда һургуули, долоон жэлэй 2 һургуули, 6 киноустановка баригдаа гээд, депутат Сороковиков «Сельэлектро» конторын хүдэлмэриие һайжаруулха, Түнхэнэй МТС-ые шэнэ техникээр хангаха, Аршан тосхондо клуб бариха дурадхал оруулаа.

Депутадууд **Н. И. Костеева** (һунгуулиин Мяханай комбинадтахи округ), **И. В. Балалаешников** (һунгуулиин Первомайска округ) гэр байрын удаанаар баригдажа байһан тухай, магазинуудай үсөөн, гэр байшангуудайнь бага, уйтан байдаг дээрэһээ хүнүүдэй ээлжээндэ удаан зогсодог тухай хэлэбэд. Бани, хүүгэдэй ясли болон садуудые олоор бариха тухай, цемент, шифер, будаг гэхэ мэтые өөһэдөө гэр байра баригшадта элбэгээр худалдадаг болохо тухай хэлээ. Городто, илангаяа Гусиноозерскдэ ариг сэбэрые һайнаар сахихын, городской транспортые һайжаруулхын тулада тусхай түхеэрэлгэтэй автомашинануудые нэмэжэ үгэхэ асуудал республикын правительство хаража үзэг лэ гэжэ тэдэнэр дурадхаба.

Энэ жэлдэ Иволгын центр, МТС, 8 колхозууд Улан-Удэһээ электрын гал абадаг болоо,—гэжэ депутат **Е. С. Славина** (һунгуулиин Иволгын округ) хэлэбэ. Заһабарилга хэжэ байһан механизаторнууд, холын гүүртэнүүдтэ ажалладаг малшад зохид һайн байратай болоодүй. Энэнь юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, колхозуудай правленинүүд, аймгүйсэдком болон республикын зарим организацинууд культурно-ажаһуудалай барилгануудые түргэдхэхэ хэрэгтэ анхарал тон багаар табина. Республикын гэгээрэлэй болон элүүрые хамгаалха министерствонүүд өөһэдынгөө базануудһаа олиф, шэл, хирпиисэ гэхэ мэтын материалнуудые аймагуудтахи таһагуудтаа үгэнэгүй, тэрээнһээ шалтагаалан барилгын, заһабарилгын хүдэлмэри удаарна гэжэ нүхэр Славина шүүмжэлээ.

Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ табигдаһан асуудалай тон шухала удхашанартай байһые депутат **Б. Ф. Зонхоев** (һунгуулиин Еловско округ) тэмдэглээд, һүүлэй жэлнүүдтэ республикын колхозуудай хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болоһон дээрэһээнь тэдэнэй экономико, колхознигуудай байдал улам һайжаржа, культурно-ажаһуудалай хамаата байрануудые, колхознигуудай орохо гэрнүүдые олоор бодхоохо арга олгоо гэбэ.

—1956 ондо Түнхэнэй аймагай колхозууд дунда жэшээгээр гектар бүриһөө 12,6 центнер таряа хуряажа, нёдондонойхиһоо 50 мянган центнер ороохо ехые абаа. Тиигээд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө 3 дахин, хартаабха тушааха түсэбөө 4 дахин, овощь тушааха түсэбөө 3 дахин дүүргэһэн байна. Колхознигуудай ажалта үдэртэнь нёдондонойхиһоо ехэ ороохон хубаагдаха, хамтын малай тэжээлдэ зорюулжа 150 мянган пүүд ороохо табихаар хараалагдаа. Гүрэндэ һү тушааха даабаряа 218 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур мянга гаран тонно һүн бэлэдхэгдээ.

Эдэ бүгэдын ашаар колхозуудаймнай олзонь ехэ боложо, колхознигуудай ажабайдал улам һайжаржа байна. 1955—1956 онуудта барилга олоор хэгдээ. Колхозуудай эхэ малнууд мүнөө гол түлэб типовой һайн байратай болонхой. Малай байрануудые барихын хажуугаар, культурно-ажаһуудалай байшангууд баригдана. «Путь Ленина» колхоздо 600 хүнэй һууха клуб, «Красный пахарь» колхоздо 200 хүнэй һууха клуб баригдаа, Түнхэн тосхондо 600 хүнэй һууха клуб баригдажа дүүрүүтэй байна. Энэ жэлдэ түсэбэй ёһоор 88 гэр барихын орондо, 300 шахуу гэр баригдаа. Соведүүдэй хоёр дабхар гэр байгаад аймагай центртэ баригдаба. «Путь коммунизма» колхоз Аршан тосхондо колхознигуудай амарха хоёр дабхар гэр бариһан байха юм. Хэрэнэй, Түнхэнэй МТС-үүд механизаторнуудтаа хамтын байра, столово, бани, клуб гэхэ мэтые шэнээр барижа үгөө.

Түнхэнэй аймагай колхозуудай 1957 ондо 5 клуб, 10 улаан булан, 5 библиотекэ, 9 бани, хүүгэдэй 10 ясли болон садуудые, Аршан тосхондо колхознигуудай амарха хоёр гэр, колхознигуудай байха 200 шэнэ гэр бариха, мүн модо һуулгаха, хирпиисын завод бариха, тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо түсэб зохёогоод, колхозууд, МТС-үүднай модо, шулуу бэлдэхэ тусхай бригадануудые эмхидхээ гэжэ депутат Зонхоев үргэлжэлүүлэн хэлэбэ.

Республикымнай городуудта, хүдэлмэришэнэй тосхонуудта байрын гэрнүүдэй культурно-ажаһуудалай байшангуудай барилга һүүлэй жэлнүүдтэ олоор хэгдэнэ гэжэ депутат **А. В. Желтый** (һунгуулиин Петропавловска округ) тэмдэглэбэ. Теэд элидхэлшэ нүхэр Н. И. Борисов энэ талаар ямар хүдэлмэриин колхоз, МТС, совхозуудта хэгдэжэ байһан тухай тон багаар хэлэбэ. Энэ хадаа республикын Министрнүүдэй Соведэй барилгын асуудалда, илангаяа хүдөө нютагуудта хэгдэжэ байһан культурно-ажаһуудалай байшангуудые, гэр байрануудые бариха хэрэгтэ анхаралаа багаар табидаг, тэндэхи байдалые һайса мэдэхэгүй байһаниие гэршэлнэ гэжэ нүхэр Желтый тэмдэглэбэ.

Талха, нооһо, һү, мяха ехээр абадаг болохо талаар Зэдын аймагай ажалшад горьтойхон оролдолго гарагаһан байна. Колхозуудай болон колхознигуудай олзо доход һүүлэй гурбан жэлэй туршада гурба дахин ехэ болоо. Тиигэжэ ажалшадаймнай ажабайдал һайжарна, олзонь ехэ болоно. Тэрээнтэй хамта үйлэдбэриин, байрын, культурно-ажаһуудалай барилга һүүлэй үедэ үргэнөөр ябуулагдана.

Гэбэшье, хэгдээд байһан юумэн тон бага гээшэ. Колхозуудта 500 гэр, совхоздо 60 гэр баригдаха ёһотой. Мүн 5 клуб, 10 культбаза, һургуули, медпункт, хүүгэдэй сад, ясли ба банинуудые бариха шухала болоод байна. Мүн колхоз хоорондын хоёр электростанци барихабди.

Иимэ ехэ барилга хэхэдэмнай бидэндэ республикын Министрнүүдэй Соведһээ, бусадшье эмхи зургаануудһаа туһаламжа хэрэгтэй болоно. Түбхын түрүүндэ колхоз хоорондын барилтын организаци эмхидхэхэ асуудал шиидхэхэ зэргэтэйбди. Энэ талаар Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хүдөөгэй ба колхозно барилгын управлени шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй аад, ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй. Колхознигуудые барилгын зэмсэг хэрэгсэлнүүдээр Бурмонкоопсоюз хангаха уялгатай аад, энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Бурмонкоопсоюзай правлениин гэмээр барилгын халуун хаһада колхозууд нэгэшье килограмм цемент абаха аргагүй байдаг гэжэ нүхэр Желтый шүүмжэлбэ.

1956—57 онуудта хамта дээрээ 600—700 гэр барихабди гэжэ депутат **Д. Т. Раднаев** (һунгуулиин Курумканай округ) хэлэбэ. Колхозууд барилгын саг үргэлжэ хүдэлдэг бригадануудтай болонхой. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригада гурба үлүүтэй һарын туршада үнеэдэй нэгэ байра, 12 гэр барява. Гэбэшье, барилгын бригадануудай ажалай бүтээсэ тон бага байһаар. Энээнэй нэгэ шалтагааниинь юуб гэбэл, барилга дээрэ механизаци тон багаар хэрэглэнэ. Колхозууд модо дархалха тусхай станогуудгүй байһаар. Һүүлэй электростанциин байгаашье һаань, электрохюрөө олдоногүй. Модоной дархашуул гансал һүхэһөө бэшэ тоноггүй шахуу.

Токарна, модо жүһэдэг станогуудые республикын предприятинууд дээрэ хэжэ болохоор. Министрнүүдэй Совет энэ асуудалые хаража үзөөд, тусхай шиидхэбэри гаргаха һэн гэжэ һананаб.

Худалдаа наймаанай организацинууд дарханай хэрэгсэлнүүдые багаар худалдана гэһэн гомдол дархашуулай зүблөөн дээрэ ороһон байна. Сельпонуудай худалдадаг сарба һүхэнүүд хатаалга муутай байдаг. Бурмонкоопсоюз энээн тушаа анхаралаа табиха ёһотой.

Барилгын тусхай организациин үгы дээрэһээ горьтойхон бэрхэшээлнүүдтэй тохёолдонобди. Тиимэһээ Курумканай ба Баргажанай аймагуудые хангамаар барилгын участок эмхидхэхэ асуудал Министрнүүдэй Совет хаража үзэхэ зэргэтэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Бичурын аймагта культурно-ажаһуудалай барилга зарим тэды хэгдэһэн байбашье, энэ хэрэгтэ үшөөл олон дутагдалнууд үзэгдэнэ гэжэ депутат **С. Г. Бадмаев** (һунгуулиин Окино-Ключевской округ) хэлээ. Хүдөө тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо барилгын генеральна түсэбгүйгөөр хүдэлмэри ябуулагдана. Мэргэжэлтэдэй туһаламжагүйгөөр энэ хүдэлмэри эрхилхэ гээшэ хүндэхэн байна.

Колхоз хоорондын электростанци Бичура тосхондо баригданхай. Гэбэшье, тус электростанци бүхы хүсөөрөө хүдэлнэгүй, «Сельэлектрогой» республиканска конторын гэмээр колхозуудай фермэнүүд, тогууд хүрэтэр электросеть татагдаадүй байһаар.

Депутат **В. Е. Пономарев** (һунгуулиин Ципиканска округ) Баунтын аймагта ажалшадай культурно-ажаһуудалай эрилтэнүүдые һайнаар хангадаг болохо тухай хэлэбэ.

—Манай аймагай газар дайдань үргэн ехэ юм, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.—Теэд гансал хирург бии. Харгын муу дээрэһээ саг соонь медицинскэ туһаламжа үбшэн хүндэ үзүүлхэ гээшэ тон бэрхэтэй. Илангаяа зунай сагта зарим нютагуудтай хэлхээ холбоон огто таһаршадаг. Ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлхыень, мүн почто зөөхыень манай аймагта санитарна самолёт үгэхэ хэрэгтэй. Һүүлээрнь депутат Пономарев республикын гэгээрэлэй министерствын хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые шүүмжэлээд, Багдарин тосхондо бани, клуб шэнээр барихын тулада 1957 ондо мүнгэ һомолхыень республиканска организацинуудай анхарал хандуулба.

Итанцын МТС болон леспромхоздо, Гремячинска загаһанай заводто, Турунтаево тосхондо байрын, культурно-ажаһуудалай барилгын тон хангалтагүйгөөр ябажа байһан тухай депутат **И. П. Насников** (һунгуулиин Турунтаевска округ) тэмдэглэбэ.

Жэшээлхэдэ, Итанцын МТС мүнөө хүрэтэр клубгүй байһаар. Тиимэһээ механизаторнууд амарха газаргүйдэнэ. Хамтын байрын үгы дээрэһээ тэдэнэр хүдэлмэридөө холоһоо ябаха баатай болоно. Механизаторнууд машинануудаа газаа, үйлсэдэ заһабарилна, депо, гараж гэхэ мэтэ байхагүй. Иимэһээ ажалай бүтээсэ тон бага. Энээн тушаа республикын хүдөө ажахын министерстводо хэды дахин дуулгагдаһан юм. Теэд эрилтэнүүдтэмнай Хүдөө ажахын министерство ямаршье анхарал табинагүй, миил туһалахабди

БМАССР-эй Верховно Соведэй III сесси. Депутадууд засседаниин забһарта хөөрэлдэжэ байна: (зүүн гарһаа). Закаменай аймагай «Победа» колхозой һаалишан Х. Д. Абидуева, Заиграйн аймагай Димитровэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Т. И. Макарова, ПВЗ-гэй фрезеровщица Д. Ш. Сандакова, Ехэ-Куналейн МТС-эй комбайнер А. А. Болонев, Джидокомбинадай проходчик И. И. Игумнов.

А. Мантаевай фото.

АГИТАТОРТА ТУҺАЛАМЖА

Ажалай бүтээсые ганса процентээр нэмээхэдэ ямар ашаг үгэхэб?

…гаадахи табанжэлэй туршада …й бүтээсые промышленность… процент, барилгада—52 процент, тумэр зам дээрэ—34 процент, совхозуудта—70 процент, колхозуудта хоёр дахин шахуу ехэ болгохо гэжэ партиин XX съезд тогтооһон байна.

…н доторхи ажалай бүтээсые …дан лэ процентээр нэмээбэл, …дурсагдаһан зорилгоёо дүүргэхэдэ ямар ямар ухаашанартай байх…

…гаадахи табанжэлдэ булад …улагшадай ажалай бүтээсые …роцентээр дээшэлүүлхэдэ, жэл… 50 мянган тонно булад хайлуулагдаха болоно. Татаһан тумэр…(ат) хэгшэдэй ажалайнгаа бүтээсые нэгэ процентээр дээшэлүүлбэл, 50 мянган автомобиль, 70 … трактор, 10 мянган комбайн, … отолдог 25 мянган станок бүтээхэ тумэр бэлэдхэгдэхэ юм.

…ай орон доторхи модо бэлдэгшэд, шулуу нүүрһэ, нефть …шадай, бүд нэхэгшэдэй ажалаа бүтээсые нэгэл процентээр …үүлхэдэнь, 7 мянган километр … замда дэбдигдэхэ шпал… модо бэлдэгдэхэ, 4 миллион… банжэлэй эсэстэ—2520 миллион түхэриг болоһон байна. Тиихэдэ 6-дахи табанжэлэй эсэстэ ажалай бүтээсые нэгэ процентээр нэмээхэдэ, орондомнай 3500 миллион түхэриг олзо орохо байна.

Бүхы СССР дотор абажа үзэбэл, зургаадахи табанжэлэй туршада арадай ажахыдаа бүтээсые нэгэ процентээр нэмээбэл—165 мянган хүнэй хүдэлмэриһэнэй адли хэмжээтэй ажалай хүсэн алмагдаха.

Ажалай бүтээсын дээшэлхэдэ продукци бүри ехээр бүтээгдэн гаргагдажа, хүдэлмэришэдэй, колхозно тариашадай, интеллигенциин ажабайдал улам һайжарха.

Хэрбээ нэгэдэхи табанжэл бүхы промышленностиин бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй 51 процентынь ажалай бүтээсын дээшэлһэнэй ашаар туйлагдаа һаа, хоёрдохи табанжэл соо — 79 процентынь, табадахи табанжэл соо — 67 процентынь туйлагдаа һэн. Зургаадахи табанжэл соо промышленностиин үйлэдбэриһэн продукциин ургалтын 80 процентынь ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар абтаха гэжэ хараалагданхай.

Энэ зорилгоёо бэелүүлхэ арга бо…

…тонно нүүрһэн, 800 мянган тонн… мальтагдан абтаха, 75 мил… метр бүд нэхэгдэхэ байна.

…да манай республикын про…ленностиин гол шухала һалбаринууд: Галуута-Нуурай шахтада, шэлэй заводто, сэмбын фабрикада, «Забайкаллес» комбинадай … хозуудта ажалай бүтээсын …нэгэ процентээр нэмээхэдэ юун хэгдэхэ …ень зураг дээрэһээ харагты.

…эй түс предприятинуудта байгаа машина зэмсэгүүдэй һайнаар, ашаглагдаа һаа, эдэ тоонууд бүри ехэ болохо юм.

…най ороной баяжаха бүри, арадай ажахын һалбаринуудай ургэлтэ бүри—ажалай бүтээсые нэгэ процентээр нэмээлгын хэмжээн … ехэ болохо. Нэгэдэхи табанжэлэй эсэстэ манай орон доторхи бүтээсые нэгэ процент нэмээһэн үнэ сэн 310 миллион түхэриг болоһон байгаа һаань, гурбадахи табанжэлэй эсэстэ 940 миллион түхэриг, дурбэдэхи табанжэлэй эсэстэ … миллион түхэриг, 5-дахи та…

ложмо манайда бии гү? Хүсэд бии. Манай орондо хүсэ ехэтэй хүндэ индустри байгуулагданхай. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта асари ехэ, абарга хүсэтэй машинанууд жэл ерэхэ бүри улам олоор ашаглагдадаг боложо байна. Мэргэжэл түгэс хүдэлмэришэдэй, тусхай дээдэ ба дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэдэй тоо жэл бүри улам олошорно.

Ажалай бүтээсые нэгэ процентээр дээшэлүүлхэдэ, Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй коллектив түрэһэдөө хоёр миллион түхэригэй үнэтэй продукци бүтээхэ байна. Манай республика доторхи хирпиисын заводуудай ажалайнгаа бүтээсые 1 процентээр нэмээгээ һаань, жэл соо 400 мянган хирпиисэ шэнэ барилганудта нэмэжэ үгтэхэ болоно.

Тиимэһээ, хүдэлмэришэн бүхэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, ажалайнгаа бүтээсые нэгэ процентээршье үдэр бүри нэмээгээ һаань, ямар ехэ нэмэтэ продукци Эхэ орондоо үгэхэ гээшэбибди!

С. Бадмаев.

МОДО БЭЛЭДХЭЛГЫЕ ТҮРГЭДХЭХЭ ҮЕ ЕРЭЭ

☆

Баргажанай тайга соо...

Үглөөгүүр. Шэлбэһэ мүшэр дээгүүрээ бамбагар саһа тогтооһон сагдуулхануудай үбэлэйнгөө хубсаһа умдэһэндэл түглыдэнэ. Наранай гараадүйхэн байха үедэ тракторнуудай нарьян, түереэн гэнтэ сууряатажа, гүн тужа тайгые нюрһоонь һэргээжэрхинэ.

Удашьсэгүй электростанциин таршаганаха шэнгэжэм абнан дуулдажа, һүүлээрнь электрохюрөөшэд арьял үндэр нарһануудые удаа дараалан унагаажа оробо. Иннокентий Шелковниковой «С-80» маркын шэб шэнэхэн трактора хүдэлмэрилнэ. Тэрэнэй жолоодожо ябаһан трактор хойноо арбаад ехэ нарһа нэшүүһэтэй зандань шэрэнхэй дээдэ складта хамагһаа түрүүн ерэнэ.

— Кеша! түрүүлэн модо асаржа, ажалымнай эхилһэндэш баяр хүргэнэбди,—гэжэ хэдэн басагад зэргэ шаг шууяа табина.

— Ажалгүй үлэхэгүйт, һанаагаа бү зоборты, мүнөөдэр хоёр нормо үгэхэб!—гэжэ Иннокентий огсомоор харюусана.

Иннокентий Шелковников Баргажанай леспромхозой Гусиха пунктын түрүү трактористнуудай нэгэн юм. Мүнөө тэрэ зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбөөр хүдэлмэрилжэ эхилэнхэй.

М. Старкова.

Мүнгэн шанда хүртэбэ

Ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай областной комитет «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамтадаа модо бэлэдхэлэй пунктнуудай, участогуудай коллективүүдэй хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй октябрь һарын дүн һаяхан гаргаба.

Республикын модошодой дунда Тамахтын пунктын коллектив (Шулутайн леспромхоз) модо бэлэдхэлгээ 119, модо шэрэлгээ 152 процент дүүргэжэ, мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ. Түс пунктынхид үйлэдбэридөө уралан нарижуулгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлһэн ба ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлһэнэйнгээ ашаар 64 мянган түхэригэй мүнгэн зөөри арьбалһан байна.

Тамахтынхид мүрысөөндэ түрүүлһэнэйнгээ түлөө профсоюзайнгаа ЦК-гэй ба СССР-эй Ой модоной министерствын дамжуулгын Улаан туг 10 мянган түхэриг шангтайгаар абаба. Мүнөө эдэнэй механизаторнууд, модошод туйлаһан амжалтаяа арьбадхахын түлөө шангаар тэмсэнэ. Трактористнууд нүхэд Лопушинский, Алтынбаев болон бусад модо таллуулга дээрэ ходоо хоёр шахуу нормо дүүргэнэ.

Энэ мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн Эрэиин леспромхозой Уленгүй пунктын модошод хоёрдохи мүнгэн шанда хүртөө.

Н. Тюрнев.

☆ ☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баруун-Тарбагатайн доодо складта автопогрузчигаар модо ябталжа байна. М. Минеевэй фото.

Түсэбөө сүм дүүргэбэбди

Продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэбые саг соонь, шадаал һаа болзорһоонь урид дүүргэхэ гээшэ предприятинуудай коллективүүдэй шухалын шухала зорилго болоно. Манай леспромхозой модошод энэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада жэлэй эхинһээ хойшо шангаар тэмсэжэ байна.

Анха түрүүн абаһан уялгынгаа ёһоор, жэлэйнгээ даалгабариһаа гадуур 15 мянган кубометр модо бэлдэхээд, шэрэхэ байгаабди. Һаяхан үнгэрһэн Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсаад байхадаа абаһан энэ уялгаяа дахин хаража үзэхэ баатай болоо һэмди. Тиин мүнөө шэнээр баталан абаһан уялгынгаа ёһоор жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур 18 мянган кубометр модо оронойнгоо барилганудта үгэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байнабди.

Леспромхозоймнай модо бэлэдхэхэ 10 һарын түсэб 111,5 процент дүүргэгдээ һэн. Үбэлэй хүйтэнэй шангадабашье, мүрысөөнэй эршые һуларуулангүй, модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 25-да сүм дүүргэбэбди.

Модошодойнгоо хайшан гэжэ хүдэлмэрилжэ ерэһээ нимэ амжалта туйлажа байһан тухай богонёор хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Хэнэйшье мэдэхээр, модо бэлэдхэлгын ажал ехэтэй хүдэлмэри байһан тула, машина, техникэ жалдамнай гол үүргэ дүүргэнэ. Тиимэһээ манай механизаторнууд нэн түрүүн машина, зэмсэгүүдэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө оролдодог. Тиихэ мүртөө мастерска участогай хүдэлмэрине зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, леспромхозой бүхы ажалынь участогуудай хүдэлмэриһөө дулдыдана ха юм. Мастерска участогуудай цикличностиин графигаар хүдэлмэрилхэ эүүраа, һарын эхилхэнһээ 5 хоног урид һара соо хэхэ бүхы хүдэлмэрэе түсэблэжэ, тэрэнэе зааталгүй дүүргэхэ оролдоно. Участогай мастер эдэ хүдэлмэринүүдээ техническэ картадаа тэмдэглэдэг юм.

Жэшээ болгон мастер Федор Филипповэй участогые абажа үзэе. Энэ участок түс бүридөө 16 хүдэлмэришэдтэй хоёр бригадаһаа бүридэнэ. Бригада бүхэн 2 трактортай, 1 электростанцитай юм. Нүхэр Филипповэй бригаданхид ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлжэ, үдэр бүхэнэйнгөө нормо ходоодо дүүргэнэ. Электрохюрөөшэн Гомбо Бадмаев халаан бүхэндэ модо отолхо нормоёо 150—160 процентһэ доошо бэшээр дүүргэдэг.

Тэрэшэлэн тракторист Павел Расюкасые леспромхозоймнай хүн бүхэн мэдэхэ. Тэрэ түмэр хоёр аргамжа хэрэглэн, модо таллуулга дээрэ эрхим жэшээ харуулна. Мүнөө тэрэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгогдожо байна. Тиихэдэ механизмнуудые заһабарилагшадай хүдэлмэридэ шэнэ хубилалта хэгдээ. Тэдэнэй салин шэрэгдэһэн модоной хэмжээгээр түлэгдэдэг болоо. Тиимэһээ тэдэнэр машинануудые һайн шанартайгаар заһабарилха гэжэ ехээр оролдоно.

Леспромхозоймнай дирекци, партийна, профсоюзна организацинууд һүүлэй үедэ абаһан уялгаяа дүүргэхэ талаар пунктнуудай, участогуудай коллективүүдтэ шанга эрилтэ хэдэг болоо. Участогуудай түлөөлэгшэд бэе бэедээ ерэжэ, шалгалта хэдэг. Удаань үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ мүрысөөнэй дүн гаргагдадаг, олон дутагдал элирүүлэгдэдэг, дүршэлөө андалдан абалсадаг байха юм. Эдэ хэмжээнүүд яһала һайн үрэ дүн үгэнэ.

Иигэжэ леспромхозоймнай модошод энэ жэлдэ сезонно хүдэлмэришэдэй туһаламжагүйгөөр абаһан уялгаяа дүүргэхээр шиидэнхэй. Гэбэшье, хүдэлмэридэмнай дутагдалнууд олон. Мүнөө болотор автомашинануудта модо тээхэ механизацилагдаагүй. «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэд механизмнуудаар хангалхада анхарал багаар хандуулна.

В. Тарабаев, Баруун-Тарбагатайн леспромхозой директор.

САТИРЫН БУЛАН

Яахадааб гэхэдэ...

Зэдын аймагай элүүрые хамгаалгын таһагай али нэгэн харюусалгатай хүдэлмэрилэгшын гү, али эдэ хэрэглэгшэдэй союзай дарганарай нэгэнинь аймагай центртэхи базаарһаа гү, али коммерческэ магазинһаа яһалхан тарган мяха худалдажа абаба гэлэй. Тэрэ мяхаараа гоё гэгшээр лэ бууза хэжэ эдихэ һанаатай гэртээ бусажа ябатарнь тэрээнине үйлсэдэ тоггоогоод, «Зай, нүхэр дарга! Энэ мяхандатнай нохойн шулһэн халданхай байнал даа! Энэ шулһэн соо ямаршье халдабарита үбшэн байжа болохо бшуу!» гээ һаа нүүр болоттой гэжэ һананат? Тиигэжэ хэлүүлһэн даргын үһэнинь үрзэгэд гэжэ, шарайнь улагад гэжэ, нээрээ һээ сухалдаханть лабтай. Гэмгүй намайе гээрээ саган үдэр дунда доромжолбош гээд, тэрэ хэлээшэ хүнине хүүлиин газар руу татахадаашье болохол...

Теэд нариная мушхөөд, мүрдөөд, заха үзүүртэнь хүрөө һаа, мүнөөхи хэлээшэ хүнэй ямар нэгэн үзэлтэй бэшэ, абаралшан бэшэ, харин үнэн юумые үнэн руунь хэлэһэн сэхэ сэбэр хүн байшахал! Яахадаа?!

...Яахадааб гэхэдэ, аймагай центр Петропавловка тосхондохи мяха худалдадаг базаарай үүдэнэй хаагдадаггүй, хододоо һула байдаг туладань зольбо нохойнууд тэрээн соогуур дурандаа зайгуулан, ул залгажа ябадаг, хүнүүдэй тараһанай һүүлээр ехээр жаргажа, мяха сабшадаг модон душэнь хэлээрээ долёон, шулһөөрөө юргон сэбэрлэдэг байна.

...Яахадааб гэхэдэ, түс тосхондохи коммерческэ магазинда мяхан, һүн, овощь худалдадаг. Магазинай наймаалагша Борисов магазин соогоо нэгэ шара нохой барижа байдаг. Тэрэнь байһал сэбэрлэгшын үүргэ дүүргэдэг юм. Мэнэ һаяхан Николай Поликарпович Кожевин гэжэ үбгэжөөлэй худалдажа абаад байһан мяхые тэрэ нохой «сэбэрлэжэ» орооод, тэрэниһээ боложо магазин соо ехэ шууяан болоо.

Н. Цыбенов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ YНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„9 хүнэй хабаадалгатай тоосоото суглаан"

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетэдэ тээсгэн толилогдоһон юм. Тэрэ бэшэг соо Закаменай аймагай Хужарай сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Долгоржапов үнгэрһэн хахад жэл соо эд бараа худалдаха түсэбөө дүүргэһэн тухай тоосоото суглаа үнгэргэхэдөө оройдоо «9 хүнэй хабаадалгатай тоосооото суглаа» үнгэргөөд, пайщигуудай 80-аад процентынь суглаарһаа гэжэ потребсоюзда худал мэдээ орулаа гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Манай редакцида Закаменай райпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Доржиевай мэдээсэлэнэй ёһоор, бэшэг соо заагдаһан баримтанууд тодоржо, Хужарай сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Долгоржаповта шанга зэмэ тодхогдоо.

Ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлжэ, СССР-эй экономическа гол зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ*)

…циалистическэ общественнэй …тын хэрэггые бүхы хэмжээгээр …дхэхэ, бүтээгдэжэ байгаа ба…ануудые ашаглагдаха оруулха … ехээр оролдодог. Гэбэшье, …н зөөрэ олон тоото барилга…н тараан сасадаг ябадал мүнөө … бии байһаар. Тэрээнһээ …гаалан барилгын болзор уни…дажа байна. Нэгэ жэшээ абаад …СССР-эй Барилгын материал… промышленностиин мини…твын нэгэ главкань хуушан ба…ударшаа мүнгөөр хангагүй аад, …-бетоноор бүтээгдэхэ 15 шэнэ … 1956 ондо барижа эхилһэн … Эдэ шэнэ предприятинуудта …ын үнэ сэнгэй ёһоор 55—60 …он түхэриг хэрэгтэй байһан … дунда жэшээгээр 5—6 мил… түхэриг һомологдоһон байна. …нэ боложо үнинэй хуушан …дуудые ашаглалда оруулха … байлаа нюбшорон һаатаад, шэнэ …приятинуудые барилга хэдэн … хойшо татагдаһан байна.

…лгын болзорые унжагайрүүлха…номическа гарза хохидол то…оһоо гадна, предприятинүү…роектнүүд, түсэбэй түсэбдэ тогтоогдоһон түхээрэлгэ хуушарха …

…ёө зөөрэс тараажа сасаһанһаа … техническэ дэбжэлтэдэ, … бүтээсын дээшэлхэ ябадал… ушарна. Тиимэһээ манай … эгшэ организацинуудай энэ … шадаал һаа түргэнөөр …лжа, техническэ дэбжэлтэ … арадайнгаа социалистическэ ажахые амжалтатайгаар хүгжөөхэ шухала.

АЖАЛ БА ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ЁҺООР ЭМХИДХЭХЭ ТУХАЙ

Промышленна предприятинуудай ба һалбаринуудай хүдэлмэрине түсэбэй ёһоор эрхилхыень, продукциа графигай ёһоор нэг жэгдээр бүтээн гаргадаг байхыень ажахын хүтэлбэрилэгшэдһөө парти ходоодо эридэг байгаа. Гэхэ зуура, үшөөл олохон предприятинууд түсэбөөр хараалагдаһан продукцинааа хахадһаа ехыень һарын һүүл багта үгэдэг байһаар. Яарал тэбдэл гаргадаг, продукциа жэгдэ, тэгшэ бэшээр үйлэдбэрилдэг ябадал ямар юумэндэ хүргэнэб гэхэдэ, зэмсэг түхэөрэлгэ ба хүдэлмэришэд мини байхэ ушартай болоно, үйлэдбэриин хүсэн дутамаагаар ашаглагдана. Хүдэлмэриин бүхы ушар бэлэн бэшэдэ урдаа тиимэ бурууһаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ, зарим предприятинууд һарын һүүл болгоод «штурм хэдэг, гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ таһалдахые оролдог байха юм. Зарим предприятинуудай жэгдэ һайнаар хүдэлмэрилхэдэнь ханалгатаагаар, тэрээнтэй холбоотой ондоо предприятинуудай түсэб таһалдалда оролдог байна. Эдэ бүгэдэнь ажалай бүтээсын ургалтада, бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй бүри ехэ болголгодо һаад тойбо татана.

Материал болон техникээр хангалгын хэрэгые муугаар эмхидхэһэн дээрэһээ, предприятинуудай ба промышленностиин бүхэли һалбаринуудай хүдэлмэринь жэгдэ бэшээр ябадаг байха юм. Шухала хэрэгтэй материалаар хангагдаһагүйень хараада абангүй, ямар нэгэн предприятиин гү, али промышленна һалбарин программые баталдаг ушар олон үзэгдэнэ. Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо СССР-эй Хара металлургиин министерствын Главметаллосбыт Криворожско ба Магнитогорско заводуудай станогуудһаа хара металлай прокат абаха захил хэһэн юм. Гэхэ зуура, тэдэ станогуудынь үшөө ашаглагда оруулагдаагүй байгаа. Үйлэдбэриин программа баталан абаадүй байтарнь, материалаар хангаха захилнууд тодорхойлогдодог ушар олон үзэгдэнэ. Иигэжэ түсэблэхэдэнь, предприятинуудай хүдэлмэрежэ жэгдэ һайнаар эмхидхэхэ гэһэн оролдолго юушье болонгүй һаладаг байна.

Материалаар ба техникээр хангаха хэрэгтэ үнинһөө хойшо тохёолдодог байһан дутуу дунданууды зайсуулхал, ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхын, бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй бүри ехэ болгохын тулада бүхы арга боломжоёо ашаглаха ябадал хангаха байна.

КПСС-эй XX съезд техническэ дэбжэлтые, ажалай бүтээсын ургалтые түргэдхэхэ, үйлэдбэриин гаргашые бага болгохо, бүтээн гаргагдадаг зүйлнүүдэй шанарые улам һайжаруулха зорилгоор, промышленностиин тусхай мэргэжэлтэй ба хамжажа үйлэдбэрилдэг болгохо, тэрээн үндэһөөр ажалаа эмхидхэхэ үргэн программа хараалаа. Эдэ арганууды үргэнөөр хэрэглээд байбал, хүдэлмэрөө автоматическа болголгые нилээд хүнгэдхэхэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ороной экономическа районуудта, промышленна томо томо центрнүүдтэ хубаажа, промышленностиа тусхай мэргэжэлтэй, хамжажа үйлэдбэрилдэг болгохо удаан болзорой түсэб зохёохо шухала гэжэ съезд тоолоһон байха юм.

Социалистическэ үйлэдбэриин саг үргэлжэ, улам нарижан һайжаржа байһан ушар, ажалай бүтээсын ургалтын дээшэлжэ байһан ябадал ажалшадай культурно-техническэ болбосоролые бүри дээшэлүүлхэ, арадай ажахыдаа мэргэжэлтэй кадрнуудые, шэнэ техникэ урагшань дабшуулжа шадаха хүдэлмэрилэгшэдөөр ходоодо, түсэбшэлэн хангаха эрилтэ табина.

Зургаадахи табанжэлэй түсэб соо хараалагдаһанай ёһоор техническэ интеллигенциин ба мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнуудые бэлэдгэһэн хэмжээн, эршэ темп юу хараулнаб гэхэдэ, манай орон энэ талаар бага бэшэ амжалта туйлаа. Гэхэ зуура, кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ үшөөл ехэхэн дутуу дунданууд бии байһаар. Арадай ажахыдаа хүбиһэн эрилтэнүүд кадрнуудай талаар хаһа саг соогоо хараада хүсэд абтанагүй. Тиимэһээ зарим һалбаринуудта шадамар мэргэжэлтэд, бэрхэ хүдэлмэришэд олон бии аад, ондоо һалбарида тон дутамаг байдаг ушар үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, үйлэдбэрие автоматическа болгохын тула шухала хүдэлмэринүүдэй үсөөн байгаа. Үйлэдбэрэе үргэлжэ дээрэнь онцлоруулха ба автоматическа болгохо үргэн ехэ программа бэелүүлхын тулада, тиимэ кадрнуудые олоор бэлдэхэ хэрэгтэй. Дунда һургуули дүүргэгшэдые үйлэдбэридэ хабаадуулха гээшэ энэ ушарта ондо хүдэлэнхэе. Тэдэнэр юрэнхы эрдэмтэй болоһон тулада, автоматическа түхэөрэлгэнүүдые хэрэглэхэ дуршэл түргэнөөр олохо шадаха байха бшуу.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэг ажалай гурим, журам сэг үргэлжэ бэхижүүлһэнһээ, олонийтын үйлэдбэрие хүгжөөхэ тээшэ ажалшадай жүдхэжэлһөө, өөһэдынь урмашалһа нилээд дулдыдаха байна.

Промышленностида, мүн хүдөө ажахыда хүдэлмэрилдэг хүнүүдэй өөһэдынь урмашал жүдхэлжэмые улам ехэ болгохо гэдэг гол ёһо бэелүүлхэ хэрэгтэ горьтойхон дутагдалнуудай бии байные партимнай һүүлэй жэлнүүдтэ элирүүлээ.

Техническэ нормо зохёохо, ажалай түлөөһэ зүбөөр эмхидхэхэдэ, хүдэлмэришэдэй урмашал жүдхэлжэмые улам ехэ болгохо, ажалай бүтээсые түсэбэй ёһоор дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэдэг. Гэхэ зуура, эдэл асуудалнуудаар ехэхэн дутуу дунданууд бии байна. Техническэ нормо олохон предприятинуудта мүнөө хүрэтэр хүсэд һайнаар зохёогдоодүй, багсаан тухайлһан нормо гэдэг дэлгэрнги байһаар. Салин хүлһэнэй талаар тэгшэдхэлгэшье бии байна. Гэхэтэй хамта, ондо ондоо эмхи зургаануудта, нэгэ зургаанай оршон соо адли хүдэлмэри хэһэнэй түлөө ондо ондоо түлөөһэ үгэдэг ушар үзэгдэнэ. Зарилдаа эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ-ябуулгануудые тодорхойгоор хараалангүйгөөр, ажалай нормо хүбилгадаг ябадалшье гарадаг байна. Иимэ ушар ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ ябадалда, хүдэлмэрилэгшэдэй урмашал жүдхэлжэмые улам ехэ болгохо хэрэгтэ туһа хүргэхэгүй байһаниинь элитэ.

Техническэ нормо зохёолгые эрид һайжаруулха, һайтар шэнжэлэгдэн тодорхойлогдоһон техническэ нормонуудые үйлэдбэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, тарифай гуримые һонородохо, шэнэ техникэ нэбтэрүүлһэн дэлгэрүүлһэнэй бүри ехээр урмашуулха шухала гэжэ КПСС-эй XX съезд заагаа байна. Мүнөө энэ асуудалаар эды тэды юумэн хэгдэжэ байнхай, тиигэбэшье үшөөл удаанаар бэелүүлэгдэжэ байна. Салин хүлһэнэй асуудалые һонородхохын тулада, бага салин абадаг хүдэлмэришэд, албахаагшадай хүлһые нэмэхэ тухай тогтоол парти, правительство гаргаһан байна.

Парти, правительствомнай хүдөө ажахын үйлэдбэрие хүгжөөн дэбжэхэ хэрэгтэ колхознигуудые бүри ехэ хэшээлэлтэй болгохо зорилгоор, мүнгэн олзынь зарим хубине ажалта үдэртэ аванс болгон һара бүри үгэжэ байхые колхозуудта һамжалан дурадхаһан, түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө эдээ хоолой зүйлнүүдээр, мүнгөөр нэмэлтэ түлөөһэ үгэхэ гурим ба хэмжээ өөһэдөө тогтооходо эрхэ колхозуудта олгоһон байха юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ малажалай продуктнууд, лён, улһан, хартаабха, овощь, оройото культуранууды бэлэдхэхэ ба худалдан абаха үнэ сэнгүүдые һүүлэй жэлнүүдтэ правительствомнай нилээд ехээр нэмээгээ. Энэниһээ үндэһэлэн колхознигуудай урмашал, жүдхэлжэмэ бүри ехэ болоһон байна. Эдэ бүгэдын ашаар мүнөө жэлдэ һүн, ороохо тариан, хүдөө ажахын бусад продуктнууд нилээд ехээр үйлэдбэрилэгдөө.

Олонийтын эдэбхи үүсхэлые улам хүгжөөн бадаруулхын тулада, үйлэдбэрэе түсэблэхэ хэрэгтэ нютагай органуудта ехэ эрхэ олгогдоо, колхозуудтахи үйлэдбэриине түсэблэхэ шэнэ гурим тогтоогдоо.

Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулганууд саашадаа олонийтын ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүри ехээр нүлөөлхэнь лабтай.

• • •

Советскэ арад социалистическэ байгуулалтадаа, наука болон техникын туйлалтануудые түшэглэн, техникын талаар бүри ехэ дэбжэлтэ туйлаха түлөө, олонийтын ажалай бүтээсын улам түргэнөөр дээшэлхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэжэ байна.

Зургаадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэһэнэй эсэстэ США-дахи ба СССР-тэхи ажалай бүтээсын хэмжээнэй талаар алгасал нилээд хорохо юм. Энэнь ямар ушартайб гэхэдэ, СССР-эй экономическа гол зорилго шиидхэхэ болзор улам ойртохо болоно.

А. КОРЯГИН.

*) Эхиниинь манай газетын …ын 29-нэй номерто.

Манай ансамбль Монгол ошобо

Бурят-Монголой искусствын декадада бэлэдхэхэ үедэ бурят арадай национальна инструментнүүдэй оркестр анха түрүүшынхеэ бүридүүлэн байгуулагдаа бэлэй.

Оркестрын составта Улан-Удын П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ театрально-хүгжэмэй училищиие дүүргэгшэд М. Дондукова, Г. Дадуев, П. Дадуева, Х. Дамдинова, В. Гергенова, А. Зонхоев, В. Тапханова гэгшэд оролсоһон байгаа. Тэдэнэр мүнөө хүрэтэр тэндээ амжалтатайгаар хүдэлмэрилһөөр зандаа.

Арадай национальна оркестрын үндэһэ һуури дээрэһээ Гүрэнэй Бурят-Монголой дуу ба хатарай ансамбль урган гараа һэн.

Тэрэ гэһээр 17 жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо тус творческо коллектив өөрынгөө мэргэжэлые нилээд дээшэлүүлһэн, бэхижэһэншье байха юм. Мүн һүүлэй үедэ оркестртэ хүдэлхөөр Свердловско консерватори дүүргэһэн бэлигтэй залуушуул нүхэд Ц. Батуев, П. Павлов, М. Балдаев, Е. Павлов ба бусад ерээ һэн.

Мүнөө ансамблиин коллектив өөрынгөө дундаһаа урган гараһан артистнууд Е. Егорова, В. Тумурова, С. Барцева, М. Санжиев, дуушад Ч. Шанюшкина, М. Чайванэ, оркестрын солистнууд БМАССР-эй габьяата артистнууд А. Зонхоев, М. Балдаев, залуу дирижер Е. Павлов, дирижер-хормейстер Мария Скольчикова гэгшэдээр омогорхоно.

Ансамблиин табиһан концерт ганса манай республикын харагшадаар һонирхогдодог, һайшаагдадаг бэшэ, харин бусадшье областьнуудта амжалтатайгаар үнгэрдэг.

«Арадуудай хани барисаан хэтэ мүнхэдөө мандаг» гэһэн программань харагшадай дунда мэдээжэ болонхой. Энэ программа соогоо ансамбль Бурят-Монголой композиторнуудай, поэдүүдэй, мүн Татарска республикын авторнуудай творчествые үргэнөөр харуулна. Тус концертээ ансамбль өөрынгөө республикын аймагуудта, хүршэ—Ирхүүгэй, Читын областьнуудта амжалтатайгаар харуулһан байха юм.

1952 ондо ансамблиин коллектив хуушан программаяа шэнэдхээд, Дунда Азиин республикануудаар ябажа ерээ һэн. Артистнарай тиишэ ошолго тэдэнэрэй творческо ургалгада ехэ туһа нэмэри боложо үгэһэн, программыень нилээд баяжуулһан юм.

Мүн тэрэшэлэн Эстонско, Литовско, Латвийска, Украинска, Белорусска республикануудта, Ленинград, Москва ошолго ансамблиин коллективэй мэргэжэл шадабарииие элитээр харуулаа. Советскэ Союзай республикануудаар ябажа, өөрынгөө арадай культура ба искусствотай бусад республикын арадые түрүүшынхеэ танилсуулха хүндэтэ үүргые тус ансамбль дүүргэһэн ба тус республикануудай томо томо ансамбльнуудай дүй дүршэлые хаган абаһан байха юм.

Ансамблиин артистнарай творческо амжалтанууд республикын правительствоор үндэрөөр сэгнэгдээ бэлэй. Артистнууд В. Тумурова, С. Барцева, М. Санжиев, М. Чайванэ ба бусадта республикын габьяата артистнарай хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдоо һэн. Энэ ушар формоороо национальна, удхаараа социалистическэ искусствын хүгжэлтэдэ коммунистическэ партиин хододоо анхаралаа хандуулжа байдагые гэршэлнэ.

Бурят-Монголой дуу ба хатарай ансамбль эмхидхэгдэһэнһээ хойшо ородой классигуудай ба арадай хүгжэмые, советскэ ба Бурят-Монголой композиторнуудай, арадай демократиин оронуудай композиторнуудай зохёолнуудые арад зоной дунда нэбтэрүүлнэ.

Тэдэнэй найруулан табиһан уранзохёолой композицида нютагай уранзохёолшод Х. Намсараевай, Ч. Цыдендамбаевай, Ж. Тумуновай, Н. Балданогой, Ц. Жимбиевэй, Д. Жалсараевай ба бусадай зохёолнууд оруулагдана.

Энэ жэлдэ ансамблиин коллектив гастролёор Закавказиин республикануудта ябажа ерээ.

Мүнөө тус ансамбль оркестрһээ, балетнэ ба хатарай группаһаа эмхидхэгдэнхэй.

Манай ахадүү Монголой Арадай Республикын ажалшадта харуулагдаха гастрольдоо ансамбль ехэ бэлэдхэл хэһэн байна.

Ансамблиин хоор арадай инструментнүүдэй оркестр доро композитор Д. Аюшеевэй «Байгал тухай дуус», бурят-монгол арадай «Тракторист тухай» дууе, монголой композитор Мурдоржын «Түрэл орон тухай дууе», Б. Ямпиловай «Харгы зам», Ж. Батуевай «Сибирь, принимай москвичей» гэһэн дуунуудые дирижер Е. Павловай хүтэлбэреэр гүйсэдхэнэ.

Ансамблиин харуулха концертнь олон янзын юм. БМАССР-эй габьяата артистнууд В. Лыгденова, А. Арсаланов, солистнууд М. Чайванэ, Ч. Шанюшкина, республикын арадай артистнууд Л. Линховоин, Ц. Хоборков гэгшэд шэнэ дуунуудые дуулаха. Ород арадай дуунуудые артистка К. Шулунова дуулаха.

Хатарай группын солистнууд С. Барцева Е. Егоров хоёр башкир арадай «Хани барисаан» гэһэн хатар шадамар бэрхээр гүйсэдхэнэ. Энэ хатарые манай ансамбль Башкирай автономно республика ошохо үедөө хани барисаанай тэмдэг болгон һуража абаһан байна. Мүн хатарай группа бурят арадай ёохор һайнаар хатарна. БМАССР-эй габьяата артистка В. Тумурова энэдхэгэй хатар гүйсэдхэхэ юм. Арадай инструментнүүдэй оркестр тусхай программа харуулна.

Энэ программань ансамблиин уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ композитор Б. Ямпиловай хүтэлбэри доро бэлэдхэгдээ. Ансамблиин бүхы коллективэй хабаадалгатайгаар гүйсэдхэгдэһэн бурят арадай ёохор наадаар концертнь дүүрэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. 1. Ансамблиин бүхы артистнарай хабаадалгатай хоор. 2. БМАССР-эй габьяата артистка Василиса Тумурова энэдхэг арадай хатар наадажа байна.

А. Плишкинагай текст,
С. Доржиевай фото.

Д. Т. Шепилов Москвагаа бусаба

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 28. (ТАСС). СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сессидэ хабаадалсажа байһанаа, Москвадаа бусахаяа мүнөөдэр самолёдто һуужа мордобо. Д. Т. Шепиловэй мордоһоной һүүлээр, Генеральна Ассамблейн сессидэ хабаадажа байгаа Советскэ Союзай делегациие Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов толгойлхо юм.

Египедтэхи англо-французска сэрэгүүдэй командованитай Бэрнс хэлсээ хэбэ

ООН-эй уласхоорондын онсо хүсэнүүдые командалагша генерал Бэрнс Порт-Саидта һаяхан ошожо, Египедһээ эзэмдэлгын сэрэгүүдые гаргаха тушаа, тэрэшэлэн ООН-эй уласхоорондын онсо хүсэнүүдтэ оролог сэрэгүүдые Порт-Саидта байралуулха тухай Египедтэхи англо-французска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командалагша Кейтлитэй хэлсээ хээ.

ООН-һоо тэндэ ошоод байһан уласхоорондын онсо хүсэнүүдые Бэрнс шалгаа.

(ТАСС).

Перугэй хүдэлмэришэдэй илалта

Перудэхи «Серро де паско коппер корпорейшн» гэжэ компаниин хүдэлмэришэдэй забастовко 28 үдэр соо үргэлжэлөөд дүүрэбэ. Хүдэлмэришэдэй салин хулһэн 16 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ болоо гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Лимэһээ мэдээсэнэ.

(ТАСС).

Турецко-израильска харилсаанууд тушаа

ПАРИЖ, ноябриин 27. (ТАСС). Израильһаа өөрынгөө посланнигые дуудаха гэжэ Турциин правительствын шиидхэһэн тухай үсэгэлдэр тэндэ соносхогдоо гэжэ Франс-Пресс агентствын корреспондент Анкараһаа дамжуулна.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сесс[...]

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 27. (ТАСС). Египедтэ эсэргүү добтолго тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгэ үсэгэлдэрэй үглөөнэй ба үдэрэй заседанинууд дээрэ үргэлжэлүүлэгдээ. Азиин болон Африкын оронуудай дурадхалаар Генеральна Ассамблейн ноябриин 24-нэй заседани дээрэ диилэнхи олонхиин голосоор баталан абтаһан шиидхэбэреэр болоһон голосовани тушаа олон делегадууд үгэ хэлээ.

Колонизаторнуудай добтолгодо дайрагдаһан Египедые дэмжэһэн үгэнүүдые Ливанай, Чехословакиин, Албаниин, Индонезиин, Индиин, Советскэ Союзай болон бусад хэдэн оронуудай түлөөлэгшэд хэлээ.

Заседаниин түгэсхэл дээрэ ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельд үгэ хэлээ. ООН-эй «Уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй» гаргаша тухай резолюциин проект өөрынгөө зүгһөө дурадхаһан байна. «Уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй» гаргашада зорюулагдаха мүнгэ зөөри бюджедһээ гадуур, ООН-эй тусхай счёдто оруулагдаха ёһотой гэжэ резолюциин проект соо хэлэгдэнэ. Энэ тусхай счёдто 10 миллион доллар оруулагдахаар хараалагдана. Эдэ мүнгэнэй оротор ООН-эй оборонын фондын зөөриһөө «уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй» гаргашада мүнгэ үгэхыень генеральна секретарь түлөөлэгдэнэ гэжэ резолюциин проект соо мүн лэ хэлэгдэһэн байна.

Генеральна секретариин резолюциин проект голосованида табигдажа, 52 голосоор баталагдаа. Резолюциин тус проектые буруушаажа юһэн делегаци, тэрэ тоодо СССР-эй делегаци голосовалаа. 13 делегаци һаналаа барья. Тиихэдэ табан делегаци голосованиин үедэ байгаагүй.

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 27. (ТАСС). Египедтэ эсэргүү добтолго тухай үгэ хэлэлгэ Генеральна Ассамблейн мүнөөдэрэй үглөөнэй заседани дээрэ дүүрэһэн байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ баталан абтаһан хэдэн резолюцинуудаар болоһон голосовани тушаа делегадууд хэлэһэн байна.

Белорусска ССР-эй делегаци[...] толгойлогшо К. В. Киселев мүн[...] дэрэй заседани дээрэ түрүү[...] үгэ хэлээ.

Египедтэ эсэргүүгээр Англи[...] Франциин болон Израилиин хэ[...] добтолгодо эсэс табиха, Дү[...] Зүүн зүгтэ эб найрамдал болон [...] галан байдал дахяад һэргээхэ, [...] хэйн шэнэ дай эзэрхэг түримхэй [...] сэнүүдтэ һүжэрөөлгэхэгүй гэ[...] онсо шухала зорилго Генерал[...] Ассамблейн XI сессиин үмэнэ таб[...] дана гэжэ тэрэ хэлээ.

Израильско-иорданска, израи[...] ско-сирийскэ хилэнүүд дээрэ А[...] лиин, Франциин болон Израи[...] зүгһөө тохёолдуулагдажа бай[...] гай түбэгые ООН хэрэгсээнгүй [...] ража шадахагүй байна гээд БС[...] эй делегациие хүтэлбэрилэ[...] үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ. Сири[...] хилэ дээрэ сэрэгүүдые олоор ас[...] ха, самолёдуудай ниидэлгэ хэхэ [...] тын ябуулгануудаа дары зогс[...] хыень эрихэ мүн лэ шухала бай[...] гэжэ тэрэ хэлээ.

Удаань Египедэй делегациие [...] гойлогшо Фавзи гэгшэдэ үгэ үг[...] Зэбсэгтэ хүсэнүүднай имагтал са[...] гэй түхеэрэлгэнүүдтэ эсэргүү ябу[...] ганувдые хэз гэһэн хэбэртэй[...] Франциин, Англиин ба Израи[...] правительствонуудай баталан хэ[...] дэг байһаниие буруутуулһан мэ[...] нүүдые тэрэ дурдаа. Хүн зоной б[...] даг бүхэли кварталнуудые һанд[...] гаһан, эхэнэрнүүд болон хүүгэ[...] алаһан баримтанууд тухай ф[...] зи мүн лэ хэлээ. Эзэрхэг түримх[...] шүүл Египедһээ сэрэгүүдээ гар[...] хаһаа байтагай, харин шэнэ с[...] гүүдые тэндэ асарна гэжэ хэблэ[...] мэдээсэдэг тухай Египедэй тү[...] лэгшэ дурдаа.

Эзэрхэг түримхэйшүүлэй сэ[...] гүүдэй Египедтэ байһан сагта, д[...] байлдаанай дахяад эхилжэ ма[...] байһанда Ассамблейн анхарал[...] Египедэй делегат хандуулһан б[...] на.

Заседаниин түгэсхэлдэ Инди[...] делегациие толгойлогшо Криш[...] Менон мэдүүлгэ хээ.

„Кардинал Миндсенти, контрреволюциин түсэб тухай"

БУДАПЕШТ. (ТАСС). «Непсабадшаг» газетын ноябриин 25-най номерто иимэ гаршагтай статья толилогдоо:

«Кардинал Миндсенти, контрреволюциин түсэб тухай» статья соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Арадай демократиие унагаахын зорилгоор хорото ааша гаргаһанайнгаа түлөө Кардинал Миндсенти сүүдлүүлэгдэһэн юм.

Октябриин 23-да арадай демократическа хүдэлөөнэй эхилхэдэ контрреволюциин элдэб этэгээдүүд тэрэ хүдэлөөндэ шадамараар шурган ороо. Коммунистнуудта ехээр дураа гутадаг контрреволюциин эдэ хорото этэгээдүүд арадай-демократическа байгууламжые унагааха хүсэлтэй байгаа. Хортистска фашизмын бодото түлөөлэгшэд контрреволюциин гол хүсэниинь байба гэжэ баримтанууд элирүүлээ. Кардинал Миндсенти мүн лэ тэдээнтэй холбоотой байгаа.

Контрреволюциин гол хүсэн болохо хортистнууд Имре Надиин правительствые түреэд, Миндсентиие «политическэ» хүтэлбэрилэгшэ болгохо хүсэлтэй байба. Миндсенти католическа шажанда шүтэгшэдые контрреволюциин хүсэндэ хабаадуулха шадалтай байһан юм.

Хортистнууд «Миндсентиин правительство» байгуулха гэжэ октябриин 29, 30-да сэхэ уряалжа ороһон юм. Тэдэнэр Ракошиин нэрэмжэтэ талмай дээрэ митинг эмхидхэжэ, «Миндсентиин правительство» байгуулха тухай уряалаа. Арестовалагдаад байһан Миндсенти сүлөөлэгдэжэ, Будапештдэ асаратдаһан байна. Нэгэ танково пол[...] командирай орлогшо майор А[...] Палинкаш Миндсентиие сүлөө[...] Тэрэ майор граф Палавинициин [...] бүүн байгаа. Граф Палавиници 1[...] оной контрреволюциие хүтэлбэ[...] лэгшэдэй нэгэн байһан юм.

Революцида харша ябуулга хэ[...] тэрэнэй дайсан Миндсентиин сэх[...] уряалдаг байһаниинь, тэрэнэй ноя[...] риин 3-да радиогоор үгэ хэлэһэн[...] хойшо эли болоо гэжэ газетэ заа[...] Контрреволюциин хүсэн боло[...] хортистнууд зэбсэгтэ отрядуу[...] эмхидхэхэ зуураа, политиче[...] хэрэгые хүтэлбэрилхын түлөө э[...] шууд тэмсэжэ эхилһэн байна. Т[...] хэдээ тэдэнэр кардиналай туһала[...] жаар шажанда шүтэгшэдые өө[...] дыгөө тала руу оруулха һэдэл[...] тэй байгаа.

МНР-эй түхэл шарайнь ондоо боложо байна

Дзунбаянай нефтиин олзоборилгын газарнуудта ошохын тула Зүүн Гобиин эльһэтэ дайдаар «Победа» машинаар 500 гаран километр ябабабди. Улан-Баторһаа мордоод, Монголой Арадай Республикын промышленна томо центрнүүдэй нэгэндэ хүрэхээ дүтэлжэ ябаһанаа, унжагар хүхэ утаанай огторгойдо харагдамсаар. мэдэбэбди. Удангүйшье город харагдажа захалба. Нефтиин аранганууд жэрылдэн байба. Хэдэн жэлэй урда тээ эндэ хооһон тала байгаа юм. Өөрынгөө орон нютагые сүлөөтэ монгол арадай эршэмтэ шанга ажалаараа хубилган шэнэдхэжэ байхыень харахада гоё даа.

Дзунбаянай нефтиин олзоборилгодо ошоод байхадаа, Джамсандоржтой танилсаабди. Дүрбэн жэлэй урда тээ энэ хүн нефть яажа абаха тухай мэдэхэшьегүй байһан аад, мүнөө газар дороһоо нефть гаргажа абадаг нүхэн соо угаа орёо бэрхэ хүдэлмэри хэдэг бригадые хүтэлбэрилнэ. Энэ уялгаа дүүргэхын тула тусхай мэргэжэл, эмхидхэхы шадабари хэрэгтэй байна бшуу. Бусад бригадануудта зорюулан мэргэжэлтэ хүдэлмэрилэгшэдые энэ бригадын бэлдэжэ үгэдэг тухайдаа, залуушуулые һургаха талаар ехэ юумэ хэдэг тухайдаа Джамсандорж өөрөө хөөрэхэ дурагүй байба.

Бидэнэртэй уулзагшад ажал хэхэ, эрдэм мэргэжэлтэй болохо, үдэр ерэхэ бүри улам һайнаар хүдэлмэрилхэ гэжэ оролдодог хүнүүд байгаа. Нефть үйлэдбэрилдэг промышленностиин түрүүшын хүдэлмэришэд болохо олон монгол хүбүүд, басагад тэндэ дүтэхэн байһан нефтиин заводто хүдэлмэрилнэ. Ахалагша дизелист Индомжамц, ахалагша оператор Церен, оператор Дондог болон бусад өөһэдынгөө ажалые һайн мэдэнэ. Эдэнэр бултадаа заводто гү, али нефтишэдэй кадрнуудые бэлдэдэг комбинадта һуража мэргэжэл шудалһан байна. Иимэ нэгэ тоо хараад үзэе. Жэл хахадай урда тээ Дзунбаяндахи нефтишэдэй дүрбэнэй гурбан хубинь монгол нүхэдтөө дүй дүршэлөө дамжуулан үгэдэг советскэ хүдэлмэришэд, инженернүүд байһан аад, мүнөө тэндэхи хүдэлмэришэдэй 70 процентнь монгол мэргэжэлтэд болонхой.

Дзунбаян хадаа Монгол ороной баян дайдые ашаглаха шэнэ олзоборилгын газар мүн. Энэ ороной бусад газар нютагуудаар иимэ шэнэ үйлэдбэри олон.

Эртэ урдын жэнгэй харгыгаар мүнөө автомашинанууд олоороо ябадаг болонхой, шэнэ түмэр зам Монгол орониие Бээжинтэй холбодог, тиихэдэ Хитадай столицые Улан-Батораар дамжуулан Москватай холбодог болонхой. Бидэнэр зам харагшадай заахан гэрнүүдэй хажуугаар, түмэр замай олон олон разъезднүүдэй, станцинуудай хажуугаар үнгэрнэбди. Городой түхэлтэй тосхонууд харагдана.

Орон дотороо урдань мэдэгдэхэгүй байһан шэнэ мэргэжэлые һүүлэй жэлнүүдтэ шудалһан найма мянга шахуу монгол хүдэлмэришэд тэндэхи түмэр замда ажаллана.

Монголой бүхы газар нютагуудта зохёон байгуулхы ажал дэлгэрэнхэй. Совет нүхэдэйнгөө туһаламжатайгаар монгол горнягууд металлургическа, химическэ үйлэдбэридэ шухала хэрэгтэй болодог флюорит малтан абахаяа зүүн губи талануудта хүрэнхэй. Тэдэ нютагуудһаа баруугаар нүүрһэ абалга эмхидхэгдэнэ, Налайха-капитальная гэжэ шахтаһаа ехэ нүүрһэн абтахань холо бэшэ.

Элбэг уһата Орхон мүрэнэй эрье дээрэ гүрэнэй шэнэ ажахын центральна бууса түхеэрэгдэнхэй. Тэрэ эрье дээрэ Монголой эртэ урдын столица Кара-Корумай үлэгдэл үшөө бии байна. Үргэн баян энэ нютагта шэнэ газар түрүүшынхеэ халагданхай. Тэндэһээ зүүн зүг тээшэ холохон, Буир-нуурай эрье дээрэ республика доторхи загаһанай түрүүшын олзобори бии болоо. Тэндэ хэдэн зуун тонно эрхим һайн загаһан баригдана.

Энэ орон дотор эдеэ хоолой промышленность тон ехээр хүгжэнэ. Мүнөө 300 шахуу заводууд һүнэй тоһо гаргана. Ажахынь гол һалбари мал ажал болодог Монгол орондо һая болотор тоһон ондоо тээһээ асаратдадаг байгаа. Юундэб гэхэдэ, орон доторонь мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ предприяти гэжэ байгаагүй юм.

Мүнөө республикын столица Улан-Баторта хэдэ хэдэн предприятинуудтай промышленна комбинат хүдэлмэрилнэ. Тэдэ предприятинуудынь арһа элдэхэ, гутал оёхо, нооһо болбосоруулха гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэнэ. Мүнөө үеын техникээр улам элбэг боложо, улам үргэдэжэ байһан мяханай комбинат ажаллана. Бүхы аймагуудтань эдеэ хоолой комбинадууд бии. Һаяхан Улан-Баторта һүнэй заводой фундамент тодхогдоо. Талха татаха хэдэн тээрмэнүүд, саарһанай фабрика, шэлэй завод болон бусад хэдэ хэдэн предприятинууд баригдажа эхилхэ.

Һүүлэй арбан табан жэл соо Монголой национальна промышленностиин валовой продукциин хэмжээн дүрбэ дахин шахуу ургаа. Предприятинуудынь жэлһээ жэл бүри ашагтайгаар хүдэлмэрилнэ, элдэб зүйлэй юумэ үйлэдбэрилнэ.

Монголой ажахын тон шухала һалбари мүн бологшо мал ажалые амжалтатайгаар хүгжөөхэ хэрэгтэ нэгэдэлнүүд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Энэ ехэ үүргыень бидэнэр хүдөө ажахын хэдэн нэгэдэлнүүдтэ ошоходоо хаража мэдээбди. Нэгэ нэгэдэлдэ мал харууһалагша Шару гэгшэтэй хөөрэлдөөбди. Тэрэ үбгэн мүнөө жаран наһатай. Арбан табан жэлэй урда тээ тэрэ үбгэн табан нүхэдтэйгөө эблэжэ хамтын ажал эрхилхэ гэжэ шиидээ юм. Тэдэнэр нэгэдэлээ «Туяа» гэжэ нэрлэһэн байна. Эхин дээрээ мянга хүрэхэгүй малтай байһан аад, мүнөө энэ нэгэдэл 18 мянган толгой малтай болоо. Зобохо тулихые үзэһэн Шару мүнөө баяртай жаргалтайгаар ажаһууна. Нэгэдэлэйнь олзо ургана, шэнэ ёһоор ажаллахада хүнгэн болоо.

Хамтаараа ажаллахада һайн гэжэ арад мэдэдэг болоо. Булганай аймагта орьёл үндэрнүүдэй дундахи ой модотой талада хахад жэлэй урда тээ «Чойбалсановец» гэжэ [...]нэ нэгэдэлэй түрүүшын гэр бари[...]даа юм. Мүнөө эндэ бүхэли тосх[...] бии болонхой. Ажахыдамнай мүн [...] 9 мянган толгой мал бии, олон [...] абтаа, үбэлдөө хүрэхэ үбһэн абт[...] хай гэжэ нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Д[...] ва Чилхажав хөөрэнэ. Хойшо хойш[...] доо ехэ юумэ хэхэ гэжэ бодожо б[...] һан малшад эдэ бүгэдые харахад[...] баясана. Тэдэнэр хүдөө ажахын [...] шинануудые абаха, тосхондоо [...] гуули, медицинскэ пункт бар[...] гэжэ бодоно. Дагва Чилхажав [...] даа республика соогоо хүдөө аж[...] хын нэгэдэлэй тансахан эхэнэр т[...] рүүлэгшэ мүн болоно.

Мүнөө республика доторнь хүд[...] ажахын 500 гаран нэгэдэлнүүд б[...]

Ажалша монголшуудай тэб[...] най нэгэ хубинь нэгэдэлнүүдтэ ор[...] хой. Жэл бүри хэдэн зуун мян[...] түхэригэй олзо оруулдаг, хори гар[...] мянган малтай нэгэдэлнүүд үсөө [...] бэшэ бии. Хамтаараа ажаллахад[...] арадай ажабайдал ондоо боло[...] Һайнаар түхеэрэгдэһэн тосхону[...] улам олошороо. Зоотехническэ шал[...] арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэ[...] Эрхим үүлтэрэй хонид болон үн[...] ниитын һүрэг соо олон бии. Оло[...] районууд дотор уһалууриин сист[...] мэнүүд байгуулагдана, малай д[...] лаан байранууд баригдана.

Үргэн ехэ тала дайдатай монгол арад зон амгалан сагай зохё[...] байгуулхы ажал хэнэ. Энэ ара[...] бүхы гүрэнүүдтэй эбтэйгээр, ха[...] барисаатайгаар байхые, эконом[...] ческа болон культурна холбоо бэ[...] саагаа үргэдхэхые хүсэнэ.

А. ДЕНИСОВИЧ.
Улан-Батор, 1956 оной ноябрь.

Монголой Арадай Республика. Монгол ороной арадай ажахыда автомобильна транспорт ехэ удхашанартай юм. 1947 онтой жэшэбэл, республикын автомобильна парк 1955 ондо хоёрһоо үлүү дахин нэмэжэ, ашаа шэрэлгэнь 3,6 дахин ехэ болоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дунда Гобиин аймагта нооһо шэрэжэ ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-[...], отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00621. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 64[...]